

SHRNUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

1. Základní identifikační údaje	
<p>Název návrhu: Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů</p>	
<p>Zpracovatel / zástupce předkladatele:</p> <p style="text-align: center;">Ministerstvo vnitra</p>	<p>Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte</p> <p style="text-align: center;">Dnem následujícím po vyhlášení</p>
<p>Implementace práva EU: Ano; (pokud zvolíte Ano):</p> <p>- uveďte termín stanovený pro implementaci: 07.2021</p> <p>- uveďte, zda jde návrh nad rámec požadavků stanovených předpisem EU?: Ne</p>	
2. Cíl návrhu zákona	
<p><i>Návrh slouží k transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 20. června 2019, 2019/1024 o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru (lhůta pro transpozici do českého právního řádu je do 17. července 2021).</i></p> <p><i>První verze návrhu zákona byla předložena do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR jako sněmovní tisk 1194 dne 31. 3. 2021. Bohužel nedošlo k projednání zákona do konání parlamentních voleb říjnu 2021. Z toho důvodu je nutné návrh zákona předložit opakovaně.</i></p> <p><i>Cílem návrhu je:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - doplnit vymezení subjektů povinných poskytovat informace o veřejné podniky dle směrnice; - rozšíření okruhu informací přístupných ve formě otevřených dat zavedením povinnosti poskytovat obsah veřejných rejstříků jako otevřená data a zavedení úpravy zpřístupňování tzv. dynamických dat; - zavedení právní úpravy zpřístupňování výzkumných dat pocházejících z vědeckého výzkumu. 	
3. Agregované dopady návrhu zákona	
3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano	
<p><i>Návrh určité zvýšené náklady na veřejné rozpočty může vyvolávat v souvislosti s novou povinností zveřejňování veřejně přístupných rejstříků formou tzv. opendat a tzv. dynamických dat. S ohledem na mnohost dotčených subjektů nelze dopady kvantifikovat, lze ale vyslovit předpoklad, že až na některé případy související s nově plánovanými informačními systémy nebudou vysoké s ohledem na to, že většina předmětných informací je již nyní vedena buď přímo formou opendat, nebo alespoň v elektronické podobě v rámci jednotlivých informačních systémů veřejné správy.</i></p>	
3.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Ano	
<p><i>Pozitivní dopady právní úpravy zveřejňování výzkumných dat v podobě možnosti užšího zapojení do mezinárodních interdisciplinárních projektů a konsorcií.</i></p>	

3.3 Dopady na podnikatelské prostředí: Ano
<i>Otevřená data veřejné správy obecně přispívají k inovační činnosti a přispívají k vytváření pracovních míst. Otevřená vědecká data pak mohou přispívat k inovační činnosti, a tak k vytváření pracovních míst a k posílení komercializace vědeckých výsledků na bázi nových typů „otevřených business modelů“.</i>
3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ne
<i>Pokud ano, specifikujte.</i>
3.5 Sociální dopady: Ano
<i>Vyšší dostupnost vědeckých výsledků má potenciál rozvinout a pozitivně podpořit strategické rozhodování soukromého, vědeckého, ale zejména veřejného sektoru.</i>
3.6 Dopady na spotřebitele: Ano
<i>Otevřená data z kontrol výrobků mají pozitivní dopad na informovanost spotřebitelů. Obecně pak otevřená data vedou k novým službám a produktům.</i>
3.7 Dopady na životní prostředí: Ano
<i>Dopady jsou pouze nepřímé v pozitivním smyslu, a to v případě, že jsou zveřejňována data o životním prostředí, dopravě atd. či z důvodu, že zveřejňování výzkumných dat může podporovat vznik inovativních technologických řešení.</i>
3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne
<i>Pokud ano, specifikujte.</i>
3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne
<i>Pokud ano, specifikujte.</i>
3.10 Korupční rizika: Ano
<i>Pozitivní dopady v podobě větší transparentnosti a přístupu k informacím.</i>
3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ne
<i>Pokud ano, specifikujte.</i>

Obsah

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ A CÍLE	4
1.1 Název	4
1.2 Definice problému	4
1.2.1 Vymezení povinných subjektů	5
1.2.2 Poskytování veřejně přístupných rejstříků jako otevřená data	7
1.2.3 Poskytování veřejně přístupných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data	15
1.2.4 Přístup k výzkumným datům	15
1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti	17
1.4 Identifikace dotčených subjektů	18
1.5 Popis cílového stavu	19
1.6 Zhodnocení rizika	19
2. NÁVRH VARIANT ŘEŠENÍ	21
2.1 Vymezení povinných subjektů	21
2.2 Poskytování obsahů veřejných rejstříků jako otevřená data	22
2.3 Poskytování obsahů veřejných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data	22
2.4 Zveřejňování výzkumných dat	22
3. VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ	22
3.1 Identifikace nákladů a přínosů	22
3.2 Náklady	22
3.3 Přínosy	23
3.4 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant	26
Ad 2.1 (Vymezení povinných subjektů)	26
Ad 2.2 (Poskytování veřejných rejstříků jako otevřená data)	27
Ad 2.3 (Poskytování veřejných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data)	30
Ad 2.4 (Výzkumná data)	30
4. NÁVRHY ŘEŠENÍ	33
4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení	33
Ad 2.1 (Vymezení povinných subjektů)	33
Ad 2.3 (Poskytování veřejných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data)	34
Ad 2.4 (Výzkumná data)	35
5. IMPLEMENTACE DOPORUČENÉ VARIANTY A JEJÍ VYNUCOVÁNÍ	35
6. PŘEZKUM ÚČINNOSTI REGULACE	36
7. KONZULTACE A ZDROJE DAT	36
8. KONTAKTY NA ZPRACOVATELE RIA	38

Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ A CÍLE

1.1 Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů

1.2 Definice problému

Zákon o svobodném přístupu k informacím v současnosti transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru, ve znění směrnice 2013/37/EU ze dne 26. června 2013 (zákony č. 61/2006 Sb. a č. 222/2015 Sb.). Evropská unie však tyto směrnice nahradila novou směrnicí ze dne 20. června 2019, o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru (dále též jen „Směrnice“). Termín pro transpozici do českého právního řádu stanoví tato Směrnice do 17. července 2021. Předložená novela má za cíl tuto transpozici provést.

Česká republika již při transpozici první směrnice o opakovaném užití informací veřejného sektoru (2003/98/ES) zvolila řešení, které legislativně spojuje institut opakovaného užití informací (jímž je takové, které zjednodušeně řečeno nesleduje veřejnou kontrolu státní moci, ale další – soukromé či komerční – užívání, zpracovávání apod. získaných údajů) s uplatňováním politického práva na informace ve smyslu čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod (jehož klíčovým znakem je veřejná kontrola státu, zejména při nakládání s majetkem). Při aplikaci zákona o svobodném přístupu k informacím totiž povinné subjekty nemají reálnou a účinnou možnost zkoumat pohnutky žadatele o informace a jeho úmysly v tom, jak se získanou informací naloží (naráželo by to na ústavní mantinely politického práva na informace). V praxi je tak veskrze nemožné obě formy přístupu reálně odlišit. S ohledem na ústavní rozměr práva na informace je přitom nutné nabídnout i „běžným“ žadatelům o informace stejný komfort jako žadatelům, kteří o informace žádají pro opakované použití ve smyslu Směrnice, a proto je třeba jednotný režim zachovat. Řešení propojující oba právní režimy je tudíž pro povinné subjekty a konec konců i pro žadatele optimální.

Hlavní změny plynoucí ze Směrnice lze charakterizovat následovně:

- Rozšíření působnosti pravidel pro opakované použití informací veřejného sektoru i na tzv. **veřejné podniky** v odvětvích dopravy a veřejných služeb, ve smyslu definice vycházející ze směrnice 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES.
- Výslovná úprava přístupu k tzv. **výzkumným datům** jakožto specifické kategorii dokumentů vypracovaných v rámci vědeckého výzkumu podporovaného z veřejných prostředků, a to na výsledky vědeckého zjišťovacího procesu (experimenty, průzkumy

a podobně). Publikace ve vědeckých časopisech jsou nadále vyloučeny z oblasti působnosti.

- Možnost **publikace dynamických dat prostřednictvím programovatelných aplikačních rozhraní**.
- Úprava tzv. **datových souborů s vysokou hodnotou (high-value datasets)**, které mají být bezplatně zpřístupněny. Tematické kategorie, ze kterých se bude vytvářet seznam datových souborů s vysokou hodnotou, jsou: Geoprostorové údaje, pozorování Země a životní prostředí, meteorologie, statistika, společnosti a vlastnictví společností, mobilita.

Směrnice ve většině případů předepisuje relativně konkrétní řešení, čímž předjímá i jejich legislativní provedení v českém právním řádu. Z tohoto hlediska by provádění hodnocení dopadů regulace výběrem variant do značné míry postrádalo smysl, neboť jednotlivá řešení jsou Směrnicí přímo předpokládána a transpozice se tak může koncentrovat do značné míry pouze na legislativně-technické „převedení“ příslušných ustanovení do českého právního řádu. Předmětem následující analýzy jsou proto **čtyři okruhy problémů, které s transpozicí mohou být spojeny – vymezení povinných subjektů, zavedení principu „standardního zpřístupnění informací ve formě otevřených dat“ pro povinně zveřejňované informace, problematika ochrany soukromí (osobních údajů) z hlediska zpřístupňování otevřených dat a přístup k výzkumným datům.**

1.2.1 Vymezení povinných subjektů

Vymezení povinných subjektů podle zákona o svobodném přístupu k informacím, resp. transpozici příslušných ustanovení Směrnice do uvedeného zákona, lze považovat za základní problematický bod celé předkládané novelizace. Je totiž třeba nalézt rozumnou provazbu mezi tím, jak skupinu povinných subjektů vymezuje Směrnice (čl. 1 odst. 1 písm. a/ a b/, resp. čl. 2 odst. 1 až 3) a jak je pojímána v českém právním řádu (§ 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím).

a) Pojetí povinných subjektů ve Směrnici

Směrnice stanoví okruh tzv. povinných subjektů, tedy subjektů, na které se mají vztahovat povinnosti podle Směrnice, v čl. 2 odst. 1, 2 a 3. Do tohoto okruhu řadí **subjekty veřejného sektoru, veřejnoprávní subjekty a tzv. veřejné podniky**. Tyto kategorie vymezuje směrnice následovně:

- a) „**subjektem veřejného sektoru**“ je stát, regionální nebo místní orgán, veřejnoprávní subjekt nebo sdružení tvořené jedním nebo více takovými orgány nebo jedním nebo více takovými veřejnoprávními subjekty;
- b) „**veřejnoprávním subjektem**“ je subjekt se všemi těmito vlastnostmi:
 - a. je založen za zvláštním účelem spočívajícím v uspokojování potřeb veřejného zájmu, který nemá průmyslovou nebo obchodní povahu;
 - b. má právní subjektivitu a
 - c. je financován převážně státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty; nebo podléhá řídicímu dohledu těchto orgánů nebo subjektů; nebo je v jeho správním, řídicím nebo dozorčím orgánu

více než polovina členů jmenována státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty;

- c) „**veřejným podnikem**“ je podnik činný v oblastech stanovených v čl. 1 odst. 1 písm. b) Směrnice, ve kterém subjekty veřejného sektoru mohou vykonávat přímo nebo nepřímo dominantní vliv na základě vlastnických práv k podniku, finanční účasti v něm nebo pravidel, jimiž se řídí. Dominantní vliv na část subjektů veřejného sektoru se předpokládá, pokud v kterémkoli z níže uvedených případů tyto subjekty přímo či nepřímo:
- a. drží většinu upsaného základního kapitálu podniku;
 - b. disponují většinou hlasovacích práv vyplývajících z podílu na podniku, nebo
 - c. mohou jmenovat více než polovinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu podniku.

Čl. 1 odst. 1 písm. b) Směrnice hovoří o veřejných podnicích, které i) jsou činné v oblastech vymezených ve směrnici 2014/25/EU ii) jednají jako poskytovatelé veřejných služeb podle článku 2 nařízení (ES) č. 1370/2007; iii) jednají jako letečtí dopravci, kteří plní závazky veřejné služby podle článku 16 nařízení (ES) č. 1008/2008, nebo iv) jednají jako majitelé lodí ze Společenství, kteří plní závazky veřejných služeb podle článku 4 nařízení (EHS) č. 3577/92.

b) Pojetí povinných subjektů v zákoně o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 106/1999 Sb. v dosavadním znění mezi povinné subjekty řadí **státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány** a tzv. **veřejné instituce**.

Co se rozumí *státním orgánem* a *územním samosprávným celkem*, resp. jeho orgány, je zřejmé z právní úpravy. Pokud jde o *veřejné instituce*, Ústavní soud ve své judikatuře postupně vymezil znaky, které musí určitá entita splnit, aby byla povinným subjektem v kategorii veřejné instituce (zejména lze odkázat na nálezy Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2007, sp. zn. I. ÚS 260/06 ve věci Letiště Praha, s.p., který shrnuje dosavadní judikaturu). Těmito znaky jsou:

- a) způsob vzniku či zániku instituce (z pohledu přítomnosti či nepřítomnosti soukromoprávního úkonu),
- b) hledisko osoby zřizovatele (z pohledu toho, zda je zřizovatelem instituce jako takové stát, či nikoliv; pokud ano, jedná se o znak vlastní veřejné instituce),
- c) subjekt vytvářející jednotlivé orgány instituce (z toho pohledu, zda dochází ke kreaci orgánů státem, či nikoliv; jestliže ano, jde o charakteristický rys pro veřejnou instituci),
- d) existence či neexistence státního dohledu nad činností instituce (existence státního dohledu je typická pro veřejnou instituci), a
- e) veřejný nebo soukromý účel instituce (veřejný účel je typickým znakem veřejné instituce).

Zařazení určitého subjektu pod instituci veřejnou či soukromou musí vyplývat z "převahy" znaků, jež jsou pro instituci veřejnou či soukromou typické.

Popsané znaky byly následně interpretovány v navazující judikatuře správních soudů. To však posléze Ústavní soud určitým způsobem korigoval, když posuzoval dosavadní judikaturu zejména Nejvyššího správního soudu týkající se zařazení obchodních společností do kategorie veřejných institucí (srov. nálezy ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16 ve věci ČEZ, a.s.,

ze dne 27. 3. 2018, sp. zn. I. ÚS 1262/17 ve věci Pražská plynárenská Servis distribuce, a.s., ze dne 2. 4. 2019, sp. zn. II. ÚS 618/18, ve věci OTE, a. s. a ze dne 14. 5. 2019, sp. zn. I. ÚS 4158/18 ve věci Vodárenská akciová společnost, a.s.). Z těchto nálezů vyplývá, zjednodušeně řečeno, že **z obchodních společností budou do kategorie veřejných institucí náležet jen ty, jejichž jediným vlastníkem (společníkem) je stát, územní samosprávný celek nebo jiná veřejná instituce, resp. jejichž vlastníky (společníky) jsou výlučně tyto subjekty.**

c) shrnutí

Zákon o svobodném přístupu k informacím (§ 2 odst. 1) zahrnuje do okruhu povinných subjektů kromě státních orgánů a územní samosprávy též tzv. veřejné instituce, jimiž jsou (zjednodušeně řečeno) právnické osoby veřejného práva a ze soukromoprávních podnikajících právnických osob jen na ty, které jsou 100% vlastněny přímo či nepřímo státem či samosprávou, nikoli ty, které jsou jimi „jen“ ovládány. V zásadě však nejsou omezeny z hlediska předmětu činnosti. Naopak Směrnice mezi *veřejné podniky* sice řadí jen ty podnikající soukromoprávní subjekty, které se věnují určitým specifickým činnostem vymezeným v čl. 1 odst. 1 písm. b), avšak na rozdíl od *veřejných institucí* mohou být nejen 100% vlastněny přímo či nepřímo státem nebo samosprávou (z hlediska našeho vnitrostátního práva), ale pouze jimi ovládány. Je tudíž nutné najít určitý vhodný průnik obou popsanych právních řešení.

Počty povinných subjektů v jednotlivých kategoriích (odhadem):

Státní orgány: Početně nelze kategorii přesně určit, neboť neexistuje žádný rejstřík všech povinných subjektů v kategorii státních orgánů. Portál veřejné správy (<https://portal.gov.cz/obcan/rejstrik-ovm/864>) „vykazuje“ v kategorii orgánů veřejné moci 17 281 subjektů, řadí do této kategorie i obce, kraje a některé subjekty, které nemají z hlediska informačního zákona postavení povinných subjektů, případně spadají do kategorie veřejných institucí. Odhadem však lze usuzovat, že v kategorii těchto povinných subjektů bude cca 2000 orgánů.

1. Obce a kraje: V České republice je celkem 13 krajů, dále hlavní město Praha, které má postavení obce i kraje (vyššího územního samosprávného celku) a dále 6 254 obcí.
2. Ostatní kategorie povinných subjektů (zejména dosavadní veřejné instituce): Ani počet těchto povinných subjektů nelze přesně určit. Jelikož do této kategorie spadají všechny příspěvkové organizace (obecní i státní, např. školy), státní podniky, obchodní společnosti (splňující výše uvedená kritéria), lze odhadovat, že těchto subjektů bude kolem 10 000.

Přijetím navržené změny k zásadnímu rozšíření okruhu povinných subjektů nedojde. Reálně bude rozšířena jen o maximálně desítky subjektů, u nichž stát či samospráva vykonává „pouze“ dominantní vliv (kategorie veřejných podniků), a které proto dosud nebyly povinnými subjekty, pokud vykonávají činnosti uvedené ve vymezení veřejných podniků.

1.2.2 Poskytování veřejně přístupných rejstříků jako otevřená data

Směrnice v čl. 5 (a odstavci 16 odůvodnění) zavádí zásadu „standardního zpřístupnění

dokumentů ve formě otevřených dat“¹, a to pro účely opakovaného užití informací. To se pak z povahy věci musí vztahovat i na veřejné rejstříky a evidence, které jsou podle zvláštních zákonů veřejně přístupné.

Dosavadní znění zákona o svobodném přístupu k informacím v účinnosti do 24. 7. 2021 ukládala povinnost umožnit do těchto rejstříků dálkový přístup (na internetu; § 5 odst. 5), nikoli však povinnost tyto informace zpřístupňovat jako „datové sady“ pro opakované užití informací v kvalitě otevřených dat.

Zákon obsahoval dvojí zakotvení možnosti poskytovat informace v podobě otevřených dat. Bylo to za prvé dobrovolné poskytování otevřených dat, kdy se povinný subjekt může rozhodnout poskytovat v této vysoce kvalitní podobě informace zveřejněním, a to jak informace které zveřejňuje povinně na základě zvláštního předpisu, tak informace, které zveřejňuje na základě diskrece v souladu s již uvedeným § 5 odst. 6. Tato možnost vyplývá ze zásad předchozí směrnice 2003/98/ES ve znění směrnice 2013/37/EU, které byly provedeny do dosavadního § 4b odst. 1 tak, že informace poskytované zveřejněním mají být v principu poskytovány v co nejotevřenější podobě.

Za druhé šlo o povinné poskytování informací v podobě otevřených dat, ke kterému docházelo na základě nařízení vlády č. 425/2016 Sb., o seznamu informací zveřejňovaných jako otevřená data, k jehož vydání byla vláda zmocněna § 4b odst. 2 a § 21 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím. V nařízení vlády č. 425/2016 Sb. byl obsažen seznam informací, které jsou na základě zvláštního zákona povinně zveřejňované, a které je v souladu s nařízením nezbytné poskytovat rovněž v podobě otevřených dat.

V současnosti je většinou dálkový přístup do rejstříků pro veřejnost realizován v podobě webového uživatelského rozhraní, které je přístupné prostřednictvím internetu a které typicky umožňuje uživateli-člověku vyhledat záznamy v rejstříku a zobrazit jejich detaily. To jsou však velmi omezené možnosti využití poplatné spíše minulému století. Dnešní vysoká dostupnost různých ICT technologií pro širokou veřejnost (mobilní zařízení, zařízení chytré domácnosti, chytré oblečení, virtuální realita, umělá inteligence, automobily připojené k internetu, atd.) umožňuje zpřístupňování informací mnoha různými kanály v podobě mnoha

¹ „Standardní zpřístupnění dokumentů ve formě otevřených dat“ je českým překladem anglické zásady „open data by default“. Jde o princip, dle kterého by základním způsobem zveřejňování dokumentů veřejného sektoru mělo být zveřejňování v podobě otevřených dat. Návrh je zakotven v definičním rámci Směrnice a zákona č. 106/1999 Sb. Pojem „dokument“ vychází ze Směrnice a je použit ve stejném významu, jako pojem „informace“ v zákoně č. 106/1999 Sb., tedy jakýkoli obsah na jakémkoli nosiči. Zásadami standardního zpřístupnění dokumentu ve formě otevřených dat se v souladu se Směrnicí a zákonem č. 106/1999 Sb. rozumí následující: i) dokument je zpřístupněn ve strojově čitelném formátu, tj. formátu s takovou strukturou, která umožňuje programovému vybavení snadno nalézt, rozpoznat a získat z tohoto dokumentu konkrétní informace, včetně jednotlivých údajů a jejich vnitřní struktury; ii) dokument je zpřístupněn v otevřeném formátu, tj. formátu, který není závislý na konkrétním technickém a programovém vybavení a je zpřístupněn veřejnosti bez jakéhokoli omezení, které by znemožňovalo využití informací obsažených v dokumentu; iii) dokument je zpřístupněn ve formátu, který odpovídá vydaným otevřeným formálním normám. Otevřenou formální normou se rozumí pravidlo, které bylo vydáno písemně a obsahuje specifikace požadavků na zajištění schopnosti různých programových vybavení vzájemně si poskytovat služby a efektivně spolupracovat; iv) dokument je zpřístupněn pod standardními podmínkami užití, tj. je zpřístupněn za takových podmínek, které jsou objektivní, přiměřené, nediskriminační, nevýhradní a neomezují způsob ani účel následného využití poskytovaných informací; v) zpřístupněný dokument je jako datová sada v podobě datového souboru nebo rozhraní pro programování aplikací katalogizován v národním katalogu otevřených dat.

různých softwarových aplikací a služeb fungujících v různých technologických platformách a prostředích. Veřejnost logicky vyžaduje, aby byly takto dostupné informace z rejstříků spravovaných veřejnou správou. Není nutné, účelné ani reálné, aby veřejná správa zajišťovala přístup k informacím prostřednictvím všech těchto kanálů. Je pouze nutné informace poskytovat tak, aby mohly být opakovaně využívány v množství různých softwarových nástrojů a služeb využívaných veřejností na mnoha různých technologických platformách a zařízeních (např. jízdní řády, předpověď počasí nebo otevírací doba památek v různých aplikacích pro mobilní telefony, automobily nebo chytrou domácnost) a také vzájemně kombinovány pro zvýšení jejich informačního potenciálu (např. kombinace informací o epidemiologické situaci, demografických ukazatelů, statistických ukazatelů o nemocnosti, provedených zdravotnických výkonech a nezaměstnanosti). Ani jedna z těchto potřeb není naplněna prostým uživatelským rozhraním rejstříku ve formě webové stránky pro vyhledávání. V případě rejstříků s dálkovým přístupem je nutné informace poskytovat v podobě otevřených dat, která všechny výše uvedené potřeby naplňuje a zároveň řádově snižuje náklady na zpřístupnění informací moderním způsobem, které veřejnost očekává.

Praxe posledních několika let ale ukázala, že možnosti poskytovat informace v podobě otevřených dat uvedené v dosavadním znění zákona o svobodném přístupu k informacím nejsou dostatečné k tomu, aby se poskytování informací z rejstříků v podobě otevřených dat stalo běžnou součástí uvažování veřejné správy. I když došlo k publikaci zajímavých otevřených dat, jedná se stále o minoritní způsob zveřejňování. To lze jednoduše demonstrovat na naplnění národního katalogu otevřených dat, v němž musí být všechna otevřená data veřejné správy katalogizována. Z volně dostupných zdrojů nelze odvodit exaktní informaci o tom, kolik je správců rejstříků a kolik z nich publikuje nějaká otevřená data, protože nejsou v podobě otevřených nebo alespoň nějak použitelných dat dostupné údaje o tom, jaký orgán veřejné moci spravuje jaký rejstřík. Lze ale tuto informaci aproximovat jinými cestami.

- 1) Správci rejstříků jsou typicky organizační složky státu. Kde dle 26. 05. 2020 je dle registru práv a povinností 277 organizačních složek státu a dle národního katalogu otevřených dat pouze 20 z nich poskytuje alespoň jednu datovou sadu jako otevřená data. Počet datových sad není signifikantní, zásadní je, zda vůbec daný orgán veřejné moci poskytuje alespoň nějaká otevřená data.
- 2) Správci rejstříků typicky vykonávají agendy veřejné správy dle evidence v registru práv a povinností. I když je tato evidence prozatím neúplná, platí, že ke dni 26. 05. 2020 je dle registru práv a povinností 346 orgánů veřejné moci vykonávajících alespoň jednu agendu veřejné správy a dle národního katalogu otevřených dat pouze 26 z nich poskytuje alespoň jednu datovou sadu jako otevřená data.
- 3) Orgány veřejné moci jsou zařazeny v registru práv a povinností do kategorií, které je blíže charakterizují. Následující tabulka navazuje na bod 1 výše a ukazuje rozčlenění organizačních složek státu na kategorie dle registru práv a povinností ke dni 26. 05. 2020. Ukazuje, jaký podíl organizačních složek státu poskytuje alespoň jednu datovou sadu jako otevřená data. Pro přehlednost je za tabulkou uveden ještě vizuální graf ukazující podíly. Při čtení tabulky je nutno si uvědomit, že jeden orgán veřejné moci může být zařazen do více kategorií a proto součet ve sloupci "OVM", který ukazuje počet organizačních složek státu v dané kategorii, není roven celkovému počtu organizačních složek státu, ale je vyšší. Sloupec podíl ukazuje, jaký podíl organizačních složek státu v dané kategorii publikuje alespoň jednu datovou sadu jako otevřená data.

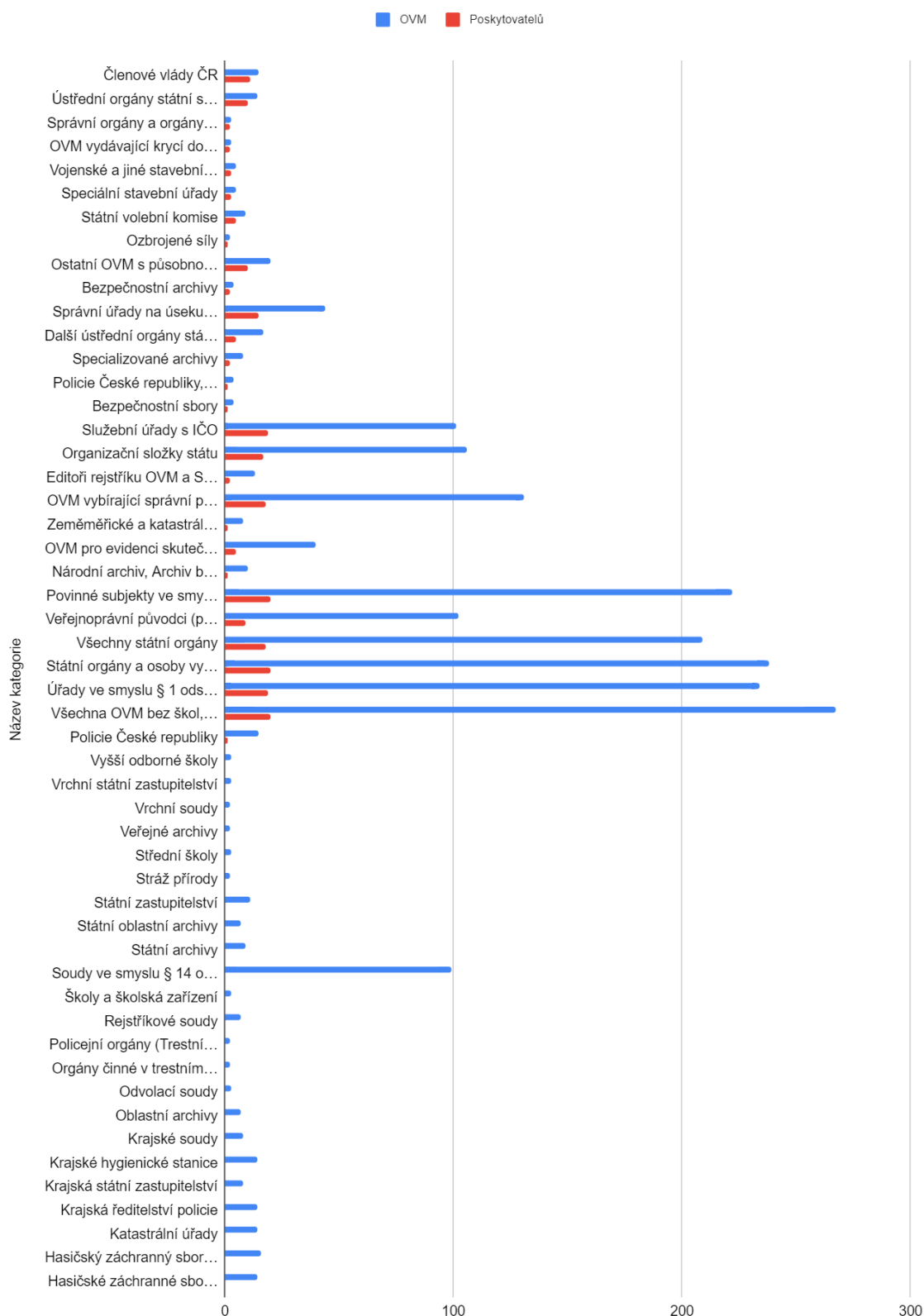
Název kategorie	OVM	Poskytovatelů	Podíl
-----------------	-----	---------------	-------

Členové vlády ČR	15	11	73.33%
Ústřední orgány státní správy - ministerstva (§1 zák. č. 2/1969 Sb.)	14	10	71.43%
Správní orgány a orgány veřejné moci spravující informační systémy	3	2	66.67%
OVM vydávající krycí doklady ve smyslu zák. č. 17/2012 Sb.	3	2	66.67%
Vojenské a jiné stavební úřady	5	3	60.00%
Speciální stavební úřady	5	3	60.00%
Státní volební komise	9	5	55.56%
Ozbrojené síly	2	1	50.00%
Ostatní OVM s působností dle zák. č. 309/2000 Sb.	20	10	50.00%
Bezpečnostní archivy	4	2	50.00%
Správní úřady na úseku archivnictví	44	15	34.09%
Další ústřední orgány státní správy (§ 2 zák. č. 2/1969 Sb.)	17	5	29.41%
Specializované archivy	8	2	25.00%
Policie České republiky, Bezpečnostní informační služba, Vězeňská služba, Český báňský úřad	4	1	25.00%
Bezpečnostní sbory	4	1	25.00%
Služební úřady s IČO	101	19	18.81%
Organizační složky státu	106	17	16.04%
Editoři rejstříku OVM a SPUÚ	13	2	15.38%
OVM vybírající správní poplatky (dle zák. č. 634/2004 Sb.)	131	18	13.74%
Zeměměřické a katastrální inspektoráty	8	1	12.50%
OVM pro evidenci skutečných majitelů	40	5	12.50%
Národní archiv, Archiv bezpečnostních složek, státní oblastní archivy	10	1	10.00%
Povinné subjekty ve smyslu § 14 odst. 1 až 3 zák. č. 283/1993 Sb.	222	20	9.01%
Veřejnoprávní původci (podle § 3 odst. 1 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě)	102	9	8.82%
Všechny státní orgány	209	18	8.61%
Státní orgány a osoby vykonávající veřejnou správu ve	238	20	8.40%

smyslu § 16 zák. č. 349/1999 Sb.			
Úřady ve smyslu § 1 odst. 2. zák. č. 349/1999 Sb.	234	19	8.12%
Všechna OVM bez škol, školských zařízení a vysokých škol	267	20	7.49%
Policie České republiky	15	1	6.67%
Vyšší odborné školy	3	0	0.00%
Vrchní státní zastupitelství	3	0	0.00%
Vrchní soudy	2	0	0.00%
Veřejné archivy	2	0	0.00%
Střední školy	3	0	0.00%
Stráž přírody	2	0	0.00%
Státní zastupitelství	11	0	0.00%
Státní oblastní archivy	7	0	0.00%
Státní archivy	9	0	0.00%
Soudy ve smyslu § 14 odst. 4 zák. č. 283/1993 Sb.	99	0	0.00%
Školy a školská zařízení	3	0	0.00%
Rejstříkové soudy	7	0	0.00%
Policejní orgány (Trestní řád)	2	0	0.00%
Orgány činné v trestním řízení (Trestní řád)	2	0	0.00%
Odvolací soudy	3	0	0.00%
Oblastní archivy	7	0	0.00%
Krajské soudy	8	0	0.00%
Krajské hygienické stanice	14	0	0.00%
Krajská státní zastupitelství	8	0	0.00%
Krajská ředitelství policie	14	0	0.00%
Katastrální úřady ²	14	0	0.00%
Hasičský záchranný sbor České republiky	16	0	0.00%
Hasičské záchranné sbory krajů	14	0	0.00%

² Katastrální úřady nicméně vytvářejí a naplňují databáze, které provozuje a spravuje Český úřad zeměměřický a katastrální. Jde zejména o informační systém katastru nemovitostí a základní registr územní identifikace adres a nemovitostí.

Podíl orgánů veřejné moci celkem vůči orgánům veřejné moci poskytujícím otevřená data v kategoriích dle registru práv a povinností

Uvedené statistiky nepřímo ukazují, že publikace veřejných rejstříků jako otevřená data je v současnosti nedostatečná. Není tak možné využívat plnou hodnotu informací vedených v rejstřících a současný stav jejich zpřístupňování nenaplnuje veřejný zájem.

Zájem o otevřená data je možné doložit z požadavků veřejnosti na otevřená data, které byly pravidelně a průběžně sbírány v průběhu posledních pěti let. Až do 24. 7. 2021 (do účinnosti zákona č. 261/2021 Sb.) byla povinnost zveřejňovat informace jako otevřená data stanovena nařízením vlády č. 425/2016 Sb., o seznamu informací zveřejňovaných jako otevřená data. Seznam informací byl sestaven právě na základě požadavků veřejnosti, které byly sbírány prostřednictvím tzv. Open data Wishlist, který byl mezi veřejnost distribuován komunikačními kanály Ministerstva vnitra, Úřadu vlády a neziskového Fondu Otakara Motejla. Požadavky zanesené veřejností Ministerstvo vnitra pravidelně analyzovalo a výsledky analýzy zveřejňovalo na Portálu otevřených dat (<https://opendata.gov.cz/dokumenty:analýza-opendata-wishlist>). Dále proběhla jednání se zástupci průmyslu k jejich požadavkům na otevřená data. Tyto požadavky byly také analyzovány (<https://opendata.gov.cz/dokumenty:analýza-wishlist-autoprumysl>). Výsledky analýzy požadavků průmyslu pak byly promítnuty do Akčního plánu pro budoucnost automobilového průmyslu, který má v gesci Ministerstvo průmyslu a obchodu (<https://www.mpo.cz/cz/prumysl/zpracovatelsky-prumysl/automobilovy-prumysl/memorandum-o-budoucnosti-automobiloveho-prumyslu-v-cr-a-akcni-plan-o-budoucnosti-automobiloveho-prumyslu-v-cr---232552/>). Další sběr podnětů na otevřená data probíhal v gesci Úřadu vlády v rámci Partnerství pro otevřené vládnutí (OGP), které má ve svých 4 akčních plánech vždy jako svojí součást otevírání řady datových zdrojů (<https://korupce.cz/partnerstvi-pro-otevrene-vladnuti-ogp/narodni-akcni-plany-nap/>).

Sbírání podnětů v posledních letech ukázalo, jak různorodé požadavky na zpřístupňování informací veřejné správy různé subjekty mají a jak se tyto požadavky rozrůstají s tím, jak fenomén otevřených dat a povědomí o něm pronikal do dalších vrstev společnosti a oblastí průmyslu. Seznam informací stanovený nařízením vlády č. 425/2016 Sb. musel být rozšiřován alespoň jednou ročně, aby byl schopen na tyto rozrůstající se požadavky reagovat a odpovídal požadavkům veřejnosti. Jak dokázaly sesbírané výsledky Wishlistu, především z řad průmyslu navíc začalo zaznívat, že pružnost nařízení vlády je zcela nedostatečná. Z pohledu jejich činnosti byl min. 2letý proces přípravy nařízení, jeho vydání a nabytí účinnosti, příliš dlouhý a dostupnost informací jako otevřená data v takto dlouhém horizontu pro ně nic neřeší. Aby tedy nařízení vlády reflektovalo požadavky veřejnosti, muselo být novelizováno podstatně častěji s výrazně kratší lhůtou pro implementaci.

V kontextu otevřených dat je nutné dále zmínit související právní úpravu v podobě zákona č. 365/2000 Sb. o informačních systémech veřejné správy. Tento zákon ve svém § 5a odst. 1 zakládá existenci Informační koncepce České republiky (dále jen „IKČR“), tedy základní dokument, který stanovuje cíle České republiky v oblasti informačních systémů veřejné správy. IKČR je závazná pro všechny státní orgány a orgány územních samosprávných celků, které § 1 odst. 1 zákona 365/2000 Sb. souhrnně označuje pojmem orgány veřejné správy, s výjimkou orgánů uvedených v § 1 odst. 2 písm. b, tj. s výjimkou zpravodajských služeb. IKČR v dílčím cíli 5.10 zavádí princip tzv. veřejného datového fondu (dále jen „VDF“), který je tvořený publikovanými veřejnými údaji veřejné správy a je základní metodou pro sdílení veřejných informací mezi veřejnoprávními subjekty navzájem i pro sdílení veřejných údajů mezi veřejnoprávní a soukromoprávní sférou v ČR. Cílem VDF je, aby veřejné údaje vedené ve veřejných rejstřících spravovaných jednotlivými orgány veřejné správy nemusely být sdíleny proprietárními způsoby nebo prostřednictvím složitých byrokratických procesů.

Nezbytnou podmínkou pro sdílení prostřednictvím VDF je publikace informací z veřejných registrů jako otevřená data. VDF předpokládá zapojení všech orgánů veřejné moci jak na straně poskytovatelů dat do VDF, tak na straně konzumentů dat z VDF. Jedná se opět o velice široký rozsah různých údajů od různých orgánů veřejné moci. Způsob stanovení poskytovat tyto údaje jako otevřená data na základě nařízení vlády by tedy nebyl efektivní. Z jednání Pracovní skupiny pro spolupráci analytických útvarů, jejíž vznik inicioval Úřad vlády a která je nyní zařazena pod Ministerstvem životního prostředí (Rada vlády pro udržitelný rozvoj), vyplynulo, že analytici z různých orgánů veřejné moci potřebují pro svoji analytickou činnost řadu údajů z různých zdrojů. Právě oni mají být jedním z typů uživatelů VDF.

Směrnice ve svém čl. 5 odst. 2 vyzývá k naplnění zásady standardního zpřístupnění dokumentů v podobě otevřených dat. Výše uvedené důvody ukazují, jak je naplnění této zásady potřebné jak pro konzumenty dat z veřejnosti i z veřejné správy. Není možné explicitně vyjmenovávat jednotlivé informace a povinnost zpřístupnit je jako otevřená data, jako tomu bylo u dosavadního nařízení vlády. Požadavky veřejnosti i veřejné správy směřují k zavedení plošné povinnosti. Zároveň není možné požadovat povinné poskytování všech informací spadajících pod zákon č. 106/1999 Sb. jako otevřená data. Ne všechny informace jsou spravovány ve strojově čitelných formátech a jejich poskytnutí v podobě otevřených dat by bylo technicky, časově, personálně, a tudíž i finančně náročné. Specifickou množinou informací jsou ale informace vedené ve veřejných rejstřících. Ty již existují v databázích ve strojově čitelné podobě. Jejich publikace v podobě otevřených dat vyžaduje pouze export do otevřených formátů dle otevřených formálních norem a katalogizaci v národním katalogu otevřených dat. Pravidla pro architektury informačních systémů veřejné správy stanovená Ministerstvem vnitra a kontrolovaná Odborem hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra již řadu let vyžadují, aby byly informační systémy spravující rejstříky připraveny na otevřená data. To samé vyžaduje i výše zmíněná IKČR a na ní navazující dokument Národní architektonický plán. Pro informační systém vytvořený dle stanovených pravidel je publikace otevřených dat jednoduchou a přirozenou záležitostí. Z těchto důvodů je tedy požadavek na zveřejnění obsahu veřejných rejstříků jako otevřená data správným kompromisem. Naplňuje významnou část potřeb veřejnosti i veřejné správy, a přitom neznamená vysoké náklady, které by vyžadovalo zpřístupňování všech veřejných informací jako otevřená data.

Dne 24. 7. 2021 nabyl účinnosti zákon č. 261/2021 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s další elektronizací postupů orgánů veřejné moci, v části obsahující změnu zákona č. 106/1999 Sb., která zavedla povinnost plošné publikace veřejně dostupných informací přítomných v registrech, které jsou vedené ze zákona, v kvalitě otevřených dat (tzv. princip „open data by default“, neboli „standardní zveřejňování otevřených dat“). Tato povinnost, zakotvená v § 5a odst. 1 a 2 je doslovnou kopií povinnosti, která byla přítomná v předchozí verzi tohoto implementačního předpisu připravované ve volebním období 2017-2021. Vzhledem k tomu, že tato povinnost byla do zákona č. 261/2021 Sb. vložena jako poslanecký pozměňovací návrh, postrádá v současné době takovou míru odůvodnění, která byla připravena a přítomná v předchozí verzi návrhu tohoto implementačního zákona. Aby tyto informace zůstaly zachovány, a byly snadno zpětně dohledatelné, je tento dokument (shrnutí závěrečné zprávy RIA) zachován tak, aby obsahoval informace a odůvodnění týkající se již přijatých § 5a odst. 1 a 2. Jedná se totiž o klíčovou součást implementační novely a bez řádného uvedení jejich odůvodnění a ratia na pozadí by výsledek nemohl být kompletní.

1.2.3 Poskytování veřejně přístupných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data

Jak bylo uvedeno v části 1.2.2, dosavadní znění zákona o svobodném přístupu k informacím ve znění účinném do 24. 7. 2021 ukládalo povinnost umožnit do těchto rejstříků dálkový přístup (na internetu; § 5 odst. 5), nikoli však povinnost tyto informace zpřístupňovat jako „datové sady“ pro opakované užití informací. Pro tento problém (část 1.2.3) platí obdobně vše, co je popsáno v rámci části 1.2.2. Nad rámec toho je však nezbytné specificky adresovat osobní údaje, které jsou v některých veřejně dostupných rejstřících přítomné. Za současné právní úpravy jsou jako otevřená data poskytovány jen ty rejstříky s osobními údaji, u kterých tuto povinnost stanovil normotvůrce prostřednictvím nařízení vlády č. 425/2016 Sb., tedy pouze množina informací povinně poskytovaných v podobě otevřených dat.

Smyslem navrhované právní úpravy je to, aby se zabránilo automatizovanému agregování jinak veřejně přístupných osobních údajů, tedy zabránit nepřiměřeným zásahům do práva na ochranu soukromí a osobních údajů (čl. 10 Listiny základních práv a svobod). Je proto nutné nalézt optimální vyvážení mezi požadavkem transponované směrnice na co nejširší zpřístupňování informací v podobě otevřených dat tak, aby je bylo možné opakovaně používat, a ochranou soukromí a osobních údajů před neoprávněným zpracováním osobních údajů.

1.2.4 Přístup k výzkumným datům

Směrnice v čl. 10 (a odstavcích 27 a 28 odůvodnění) rozšířila svoji působnost oproti rušené směrnici 2003/98/ES výzkumná data z výzkumu financovaného z veřejné podpory. Čl. 10 odst. 1 uvádí: *„Členské státy podporují dostupnost údajů z výzkumu tím, že přijmou vnitrostátní politiky a příslušná opatření s cílem otevřeně zpřístupnit všechny údaje z výzkumu financovaného z veřejných prostředků („politiky otevřeného přístupu“) podle zásady „standardního zpřístupnění dokumentů ve formě otevřených dat“ a slučitelných se zásadami FAIR. V této souvislosti by měly být zohledněny obavy týkající se práv duševního vlastnictví, ochrany osobních údajů a důvěrnosti, bezpečnosti a oprávněných obchodních zájmů, v souladu se zásadou „co nejotevřenější, uzavřené podle potřeby“. Tyto politiky otevřeného přístupu se zaměřují na organizace provádějící výzkum a organizace financující výzkum.“* Ačkoli Směrnice používá termín „údaje z výzkumu“, pro implementaci byl na základě připomínek vědecké a odborné komunity zvolen pojem „výzkumná data“. Cílem této nové evropské úpravy je i) podpořit dostupnost výzkumných dat ve spolupráci s organizacemi provádějícími výzkum a organizacemi financujícími výzkum; ii) otevřeně zpřístupnit výzkumná data vzniklá v rámci projektů nebo jiných aktivit financovaných z veřejných prostředků ve smyslu principů FAIR (akronym pochází z anglických slov „findable, accessible, interoperable and reusable“, tedy dohledatelné, přístupné, propojitelné a opětovně použitelné) a režimu otevřených dat. Opakovaná použitelnost ve smyslu Směrnice je zajištěna, pokud tato výzkumná data jsou zpřístupněna veřejnosti výzkumníkem, organizací provádějící výzkum nebo organizací financující výzkum prostřednictvím institucionálního nebo tematického archivu; iii) respektovat a zohlednit práva duševního vlastnictví, ochranu osobních údajů a důvěrnosti, bezpečnost a oprávněné obchodní zájmy příjemců dotací. Vzhledem k uvedenému je základním principem zpřístupnění výzkumných dat podle směrnice zásada „co nejotevřenější, uzavřené podle potřeby“ (z anglického „as open as possible, as closed as necessary.“)

Aktuální stav vývoje otevřeného přístupu k vědeckým informacím v České republice lze charakterizovat tak, že principy a přístupy vyjádřené v Doporučení Komise (EU) 2018/790 ze dne 25. dubna 2018 o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchovávání a v bodech 27 a 28 odůvodnění Směrnice se postupně stávají každodenní vědeckou praxí a jejich podpora se ve světě stává běžnou součástí agendy výzkumných a univerzitních pracovišť (v České republice např. viz výzva Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj II). Aktuální běžná vědecká praxe v České republice je stále převážně založena na publikaci vědeckých výsledků ve formě článků, které neobsahují podkladová vědecká data, která by sloužila pro ověření diskutovaných poznatků (viz i primární zaměření Akčního plánu k Národní strategii otevřeného přístupu ČR k vědeckým informacím na léta 2017-2020). V současné době není aktivní zveřejňování vědeckých dat standardem. Děje se obecně spíše jen ve výjimečných případech, nebo tehdy, pokud jde o součást závazků vyplývajících z grantových dohod zejména evropských dotačních rámců (Horizon 2020). Publikace vědeckých dat pak obvykle probíhá buď přímo při publikaci vědeckých výsledků, k nimž se data vztahují, případně pak šířeji přes existující institucionální nebo oborové repozitáře. Je třeba zdůraznit, že provoz a chod těchto repozitářů je často zajišťován mezinárodními konsorciemi, takže přímo nepřináší náklady konkrétním vědeckým pracovištím. Publikace výzkumných dat jako dalšího vývojového stupně tohoto přístupu k publikaci vědeckých výsledků představuje strategickou oblast rozvoje českého výzkumného prostředí pro následující roky (zejména poté v kontextu rozvoje evropské iniciativy European Open Science Cloud – jednoho z tzv. „data spaces“ v rámci nové Evropské datové strategie představené v únoru 2020). Bez adekvátní legislativní podpory v této oblasti je možné do budoucna očekávat potenciální snížení konkurenceschopnosti českého vědeckého prostředí. V kontextu výše uvedeného je patrné, že rozvoj publikace výzkumných dat je v České republice zatím v počátcích, ale v mezinárodním kontextu se tato praxe již stává běžnou součástí vědeckého prostředí. Je proto nutné nastartovat tento rozvoj i v ČR a to formou, která bude plně reflektovat aktuální připravenost českého vědeckého prostředí, zároveň využije existující infrastruktury. Primární důraz na vyhledatelnost těchto údajů ve spojitosti s celoevropsky unikátním nástrojem v podobě Informačního systému vědy, výzkumu a inovací (dále jen „IS VaVaI“) proto představuje důležitý a vhodný první krok pro budoucí nastavení a zejména realizaci politiky otevřeného přístupu k vědeckým informacím v ČR. Dále je nutné poznamenat, že publikace výzkumných dat v režimu otevřeného přístupu je nutné vnímat pouze jako novou formu zveřejňování těchto údajů, ne jako nové údaje samy o sobě. Je tak patrné, že výzkumná data existují, ale o jejich existenci často ví pouze úzký tým, který provádí konkrétní výzkumný úkol. Jelikož klíčovou složkou moderního přístupu k výzkumu je stále více i jeho interdisciplinarita, vhodné nastavení vyhledávání těchto údajů skrze indexaci metadat v oborovém i národním (institucionálním/generickém) katalogu zvyšuje dohledatelnost různých datových sad z různých míst, a tím i zvyšuje potenciál pro interdisciplinární inovace a reprodukovatelnosti výzkumu.

Mezi hlavní výzvy komplexní právní úpravy zveřejňování výzkumných dat patří oprávněné obavy zainteresovaných subjektů (výzkumníků a výzkumných institucí), že povinnost zveřejňovat výzkumná data bude představovat nadměrnou administrativní a ekonomickou zátěž a že zveřejněním výzkumných dat bude zasažena jejich konkurenceschopnost. Současně tak dojde k vyzrazení cenných nápadů a postupů konkurenčním vědeckým týmům. Tyto obavy musí být v navrhované právní úpravě reflektovány. Jak vyplynulo z informačních jednání, která probíhala v rámci přípravy návrhu zákona a jeho připomínkového řízení, dotčené instituce obecně princip otevřených vědeckých dat akceptují a přijímají, že se jedná o předpokládaný a výhodný vývoj v dané oblasti (na Univerzitě Karlově a na Masarykově univerzitě dokonce nyní probíhá interní analýza správy výzkumných dat, kdy např. na

Masarykově univerzitě, podle předběžných výsledků, 4 z 5 akademických a výzkumných pracovníků tuto problematiku vnímají jako velmi důležitou). Tento fakt je možné pozorovat zejména v zahraničí, kde je praxe poskytování vědeckých dat prostřednictvím institucionálních nebo oborových repozitářů výrazně více zastoupena. Existují tak popisy dobré praxe, kterými se české instituce mohou inspirovat a uvést je v život.

1.3 Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Detailní popis stávajícího platného stavu byl proveden v kapitolách 1.2.1, 1.2.2, 1.2.3 a 1.2.4.

Pro přehlednost uvádíme stručné shrnutí aktuálního režimu poskytování informací veřejného sektoru a otevřených dat v České republice.

Problematika poskytování a opětovného užití informací veřejného sektoru ³ (včetně implementace stávající směrnice 2003/98/ES ve znění směrnice 2013/37/EU) je zakotvena v zákoně č. 106/1999 Sb. Zákon č. 106/1999 Sb. obsahuje normy upravující za jakých podmínek a jakým způsobem mají povinné subjekty poskytovat informace, kterými disponují. Zároveň stanoví obecné výjimky, které stanoví, jaké informace poskytnuty být nemusí, nebo nesmí. Obecně se právní úprava řídí principem publicity veřejné správy, dle kterého jsou všechny informace dostupné, ledaže existuje zákonem stanovená výjimka. Zákon č. 106/1999 Sb. však nijak explicitně neupravuje otázky následného užití těchto informací, tedy dobu, kdy jsou již informace poskytnuté třetí straně. Tato otázka je řešena obecnou zásadou legální licence, dle které je dovoleno vše, co není zákonem výslovně zakázáno. Evropská rovina právní úpravy obecně (až na výjimky) nestanoví, jaké informace mají povinné subjekty poskytovat, ale že tak mají činit způsobem, který co nejvíce technicky i právně usnadní další užití těchto informací.

Zákon č. 106/1999 Sb. rozeznává dva způsoby poskytování informací, a to na žádost a zveřejněním. Pokud jsou informace poskytovány na žádost, je nezbytné, aby se tak dělo (až na stanovené výjimky) způsobem, který je v souladu s požadavkem žadatele, a aby informace byly poskytovány tak, aby bylo usnadněno jejich případné následné užití. V případě omezení nakládání s informací, například z důvodu autorského práva svědčícího třetí osobě, nebo obsahující osobní údaje, může dojít k situaci, že informace může být poskytnuta (protože převládá zájem na individuálním politickém právu na informace, které je žádostí naplňováno), ale její příjemce již nemá dostatečné oprávnění k jejímu dalšímu užití.

V případě poskytování informací zveřejněním zákon č. 106/1999 Sb. rozeznává další dvě skupiny, zveřejnění povinné a zveřejnění dobrovolné. Povinné probíhá na základě stanovené právní povinnosti adresované povinnému subjektu, dobrovolné je pak projevem informační diskrece založené (k datu podání návrhu) § 5 odst. 6 zákona č. 106/1999 Sb. Pro obě dvě varianty pak platí, že povinné subjekty musí plnit požadavky § 4b odst. 1, který stanoví, že *„Informace poskytovaná zveřejněním se poskytuje ve všech formátech a jazycích, ve kterých byla vytvořena; při zveřejnění takové informace v elektronické podobě musí být jeden z těchto formátů otevřený a, je-li to možné, též strojově čitelný. Je-li to možné a vhodné, zveřejní povinný subjekt spolu s informací též metadata, která se k ní vztahují. Formát i metadata by*

³ Pojem informace je široce vymezen jako jakýkoli obsah na jakémkoli nosiči. Ve smyslu zákonné definice jsou tak informací i prostá data.

měly co nejvíce splňovat otevřené formální normy.“ Jinými slovy, při poskytování zveřejněním musí být obecně informace poskytovány v co nejotevřenější podobě tak, aby bylo maximálně usnadněno jejich následné užití.

Otevřená data představují kvalifikovaný způsob poskytování informací zveřejněním. Jde tedy o otázku „jak“ se specifické informace veřejného sektoru poskytují, nikoli o „jaké“ informace se jedná. Aspekt „jaké informace“ je řešen obecně zákonem č. 106/1999 Sb. Do zákona č. 106/1999 Sb. byla tato úprava přidána nad rámec požadavků původní směrnice 2003/98/ES, o opakovaném použití informací veřejného sektoru, tzv. open data novelou v podobě zákona č. 298/2016 Sb. Zákon vymezuje otevřená data jako *„informace zveřejňované způsobem umožňujícím dálkový přístup v otevřeném a strojově čitelném formátu, jejichž způsob ani účel následného využití není omezen a které jsou evidovány v národním katalogu otevřených dat.“* Rovněž otevřená data mohou být poskytována na základě povinnosti (tedy že předpis stanoví, že specifické informace mají být poskytovány jako otevřená data), nebo na základě diskrece (tzv. dobrovolná otevřená data). Povinná otevřená data jsou zakotvena buď specificky ve zvláštních předpisech, které tento požadavek výslovně obsahují (např. § 12 zákona č. 256/2000 Sb.), případně prostřednictvím nařízení vlády č. 425/2016 Sb. Toto nařízení je přijaté na základě zmocnění vyjádřeného v § 4b odst. 2 zákona č. 106/1999 Sb., podle kterého může vláda stanovit seznam informací, které se mají povinně poskytovat rovněž jako otevřená data. Nutnou podmínkou pro umístění určité informace do tohoto seznamu pak je, že již musí být povinně zveřejňovaná na základě zvláštního zákona a musí být přítomná v zákonem předvídaném registru.

§ 4b odst. 2 byl zrušen novelou č. 261/2016 Sb., která obsahovala výše zmíněný poslanecký pozměňovací návrh zavádějící princip „open data by default“, který byl doslovně převzat z předchozí verze této navrhované implementační novely. Nařízení vlády č. 425/2016 Sb. bylo zrušeno s účinností dne 26. 8. 2021 nařízením vlády č. 304/2021 Sb.

Pro zajištění efektivního fungování ekosystému otevřených dat v České republice vede Ministerstvo vnitra Národní katalog otevřených dat, jakožto centrální místo pro indexaci existujících zveřejněných otevřených dat a dalších informací veřejného sektoru.

Pro oblast informací o životním prostředí (zákon č. 123/1998 Sb.) doposud specifická úprava otevřených dat neexistuje.

1.4 Identifikace dotčených subjektů

Dotčenými subjekty jsou v první řadě ty subjekty, kterým zákon o svobodném přístupu k informacím ukládá povinnost poskytovat informace. K rozšíření oproti stávajícímu vymezení povinných subjektů v aplikační praxi a judikatuře dochází pouze v případě veřejných podniků jakožto institutu Směrnice – podrobněji viz příslušné pasáže této zprávy, v nichž je tato problematika diskutována.

Dotčenými subjekty jsou též žadatelé o informace, kterými může být každá fyzická nebo právnická osoba. Specifickou kategorií jsou žadatelé, kteří o poskytnutí informací žádají za účelem jejich dalšího hospodářského zpracování (nikoli tedy v rámci uspokojování obecného ústavního politického práva na informace). Ačkoli jim zákon nestanoví žádné specifické (lepší či horší) postavení oproti jiným žadatelům, i pro ně je nutné, aby informace získali včas.

Lze tedy shrnout, že dotčenými subjekty jsou všechny veřejnoprávní subjekty a všechny fyzické i právnické osoby.

1.5 Popis cílového stavu

Cílový stav vychází ze shora popsaného důvodu předložení novely, jímž je transpozice Směrnice.

V oblasti úpravy povinných subjektů je cílovým stavem taková úprava, která naplní požadavky, které klade Směrnice.

V oblasti úpravy poskytování obsahu veřejných rejstříků jako otevřená data je cílovým stavem naplnění požadavku Směrnice v podobě podpory poskytování informací veřejného sektoru v souladu se zásadou standardního poskytování informací jako otevřená data, a zároveň respektování konfliktních zájmů a nároků, například v podobě technické, časové a organizační náročnosti a nákladnosti na straně povinných subjektů. Cílovým stavem je sjednocená úprava, která překoná nedostatky současné úpravy v podobě nařízení vlády o otevřených datech, naplní široké požadavky veřejnosti na poskytování informací v podobě otevřených dat, a která podpoří naplnění cílů Informační koncepce České republiky.

V oblasti poskytování obsahu veřejných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data je cílovým stavem taková úprava, která umožní efektivní nakládání a následné užití obsahu veřejných registrů obsahujících rovněž osobní údaje. Cílová úprava však musí zároveň dbát na ochranu práv a zájmů subjektů údajů a nepřiměřeně do nich nezasahovat.

V oblasti zveřejňování výzkumných dat je cílovým stavem taková úprava, která usnadní dohledatelnost vědeckých dat vytvořených za pomoci veřejné podpory, umožní jejich následné užití, a která zároveň bude jen minimálně zatěžující pro povinné subjekty a dále bude pamatovat na oprávněné zájmy příjemců a poskytovatelů, včetně zájmu na monetizaci vědeckých výstupů a dat, které byly v souvislosti s veřejnou podporou vytvořeny.

1.6 Zhodnocení rizika

Z nesplnění povinnosti členských států transponovat Směrnici do 17. července 2021 vyplývá, kromě potencionální přímé aplikovatelnosti této Směrnice, též riziko řízení u Soudního dvora Evropské unie (řízení o porušení Smlouvy o EU). Krom uvedeného byla identifikována další rizika pro jednotlivé oblasti úpravy:

V oblasti úpravy povinných subjektů je hlavním rizikem právě nerespektování požadavků směrnice, chybná implementace, a tedy potenciální řízení u Soudního dvora Evropské unie (řízení o porušení Smlouvy o EU).

V oblasti úpravy poskytování obsahu veřejných rejstříků jako otevřená data je možné identifikovat rizika zachování současného stavu (tedy nulové varianty) následovně:

1. Určování povinných otevřených dat formou nařízení vlády neuspokojí veřejný zájem, neboť požadavky veřejnosti na otevřená data průběžně přibývají a veřejnost (především z řad průmyslu) vyžaduje rychlou reakci na požadavky. Legislativní proces nařízení vlády však potřebnou agilitu (flexibilitu, dynamičnost) nemá. Hrozí tak, že otevřená data zveřejněná několik let po požadavku již pro původní požadovaný účel dávno pozbyla smyslu. To výrazně snižuje hodnotu dat veřejné správy.

2. Poskytování informací ve strojově nečitelné a neotevřené podobě je z pohledu technologického vývoje zastaralé. Praxe ukazuje, že povinnost stanovená současným § 4b odst. 1 je pro většinu povinných subjektů příliš měkká, zejména vzhledem k absenci sankcí. Bez zavedení plošné povinnosti poskytovat informace jako otevřená data budou informační zdroje veřejné správy nadále zastarávat a technologická praxe se praxi veřejné správy v poskytování informací značně vzdálí. Čím později bude plošná povinnost zavedena, tím nákladnější přechod na moderní principy bude. Zveřejnění informací pouze v podobě webového vyhledávacího rozhraní, což je typický přístup orgánů veřejné správy v případě, že jim publikace jako otevřená data není nařízena, má jen jedno možné využití – uživatel přistoupí k webové stránce a pracuje s ní. Integrace informací do různých služeb a aplikací na různých zařízeních je v takovém případě nemožná. Trendem v současnosti je proto zveřejňovat data ve strojové podobě a v otevřených formátech, a až nad touto reprezentací vytvářet služby.
3. Povinnost poskytovat otevřená data pouze u omezeného okruhu informací daných nařízením vlády znemožňuje realizaci konceptu veřejného datového fondu, resp. umožní pouze velmi omezenou realizaci. Tím dojde k znehodnocení celého jednoho dílčího cíle IK ČR, kterou schválila vláda.

Na druhou stranu, v případě, že by povinnost poskytovat informace jako otevřená data byla vztažena na všechny informace, na které dopadá zákon č. 106/1999 Sb., objevilo by se riziko nepřiměřených (až nesplnitelných) nákladů na straně povinných subjektů a zároveň nízké přidané hodnoty výstupu, protože existuje celá řada informací, jejichž zveřejnění je bezcenné.

V oblasti úpravy poskytování obsahů veřejných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data je možné identifikovat dvě rizika, mezi nimiž musí právní úprava vyvážit. Prvním je riziko zásahu do práv a zájmů subjektů údajů. Druhým je zveřejnění informací v podobě otevřených dat takovým způsobem, který znemožní jejich další legální využití. Tím by mohlo dojít ke ztrátě informační hodnoty takových informací a následně ke ztrátě příležitostí, a také hodnoty ekonomické.

V oblasti úpravy zveřejňování výzkumných dat byly identifikovány (krom nesplnění požadavků směrnice) následující rizika:

1. Zaostávání českého vědeckého prostředí za zahraničím, v případě nulové nebo nedostatečné implementace, a nezajištění akcentu na lepší správu vědeckých dat v českém vědeckém prostředí. Jak ukazují výše citované dokumenty, otevírání vědeckých dat vzniklých z veřejné podpory je moderním přístupem k práci s vědeckými výsledky, který je očekávaný u velkých evropských projektových rámců Horizon 2020 a na něj navazujícího Horizon Europe. Přínosy, které jsou s otevíráním vědeckých dat spojeny, by byly nevyužity a v průběhu času by tak došlo ke ztrátě ekonomického potenciálu a konkurenceschopnosti zejména českých vědeckých pracovníků na mezinárodním poli (schopnost uzavírat konsorcia, rozvoj nových dovedností vědeckých pracovníků a začínajících vědeckých pracovníků, zaostávání velmi dobře rozvinuté infrastruktury ve smyslu výzkumných e-infrastruktur). K tomuto bodu je nutné konstatovat, že prakticky obdobný vývoj jako je možné pozorovat na evropské úrovni, již nyní předpokládá aktuálně platná Strategie otevřeného přístupu k vědeckým informacím na léta 2017-2020 a její související akční plán.
2. Pokud by se povinnost poskytování vědeckých dat vzniklých z veřejné podpory nastavila nevhodně, mohlo by dojít k zásahu do práv a zájmů příjemců podpory (včetně zájmům ekonomickým a zájmům na prezentaci a využití získaných poznatků), případně k vytvoření nepřiměřené administrativní zátěže jak na straně příjemců, tak

i poskytovatelů podpory. Navrhovaná úprava musí tento fakt respektovat a musí poskytnout dostatečné výjimky z ustanovených povinností, aby k těmto nežádoucím efektům nedošlo.

V průběhu přípravy materiálu některá připomínková místa uváděla obavy z rizik plynoucích z přílišné otevřenosti dat. Jednalo se například o obavy, zda novelizace nemůže být využita k průmyslové nebo vědecké špionáži, jakým způsobem novelizace brání úniku vysoce citlivých dat, zda mohou být data za určitých okolností využita ke konkurenčnímu boji mezi ryze soukromými subjekty a veřejnými podniky působícími ve stejném odvětví, či zda nemohou být data zneužita pro tvorbu tzv. fake news. Tyto obavy nejsou vzhledem k navrhované novele opodstatněné. Navrhovaná novela nijak nerozšiřuje rozsah poskytovaných informací oproti současnému stavu. Předmětem navrhované novely je zajistit vyšší opětovnou využitelnost informací, které jsou již podle současného právního režimu dostupné. Všechny výjimky a omezení poskytování informací se nadále aplikují. Naopak, například v kontextu obav ze zneužití otevřených dat za účelem tvorby tzv. fake news je nutné konstatovat, že jedním z efektivních způsobů ochrany proti nim co nejsnadnější přístupnost a opětovná využitelnost informací. V tomto směru tak můžeme navrhovanou novelu chápat jako součást řešení.

2. Návrh variant řešení

2.1 Vymezení povinných subjektů

1. **Nulová varianta (ponechání stávajícího legislativního vymezení)**
2. **Varianta č. 1 - nejširší vymezení povinných subjektů (podle původní judikatury Nejvyššího správního soudu):** Odpovídá širokému pojetí povinných subjektů v původní judikatuře správních soudů (před vydáním nálezu ve věci ČEZ). Kromě státu a územní samosprávy by povinnými subjekty byly i nadále *všechny veřejnoprávní subjekty a ze soukromoprávních všechny ty, které stát nebo samospráva vlastní 100% nebo je ovládá, a to do značné míry bez ohledu na předmět činnosti (zda se účastní jako podnikatelé na trhu, nebo nikoli).*
3. **Varianta č. 2 - střední (podle aktuální judikatury Ústavního soudu):** Odpovídá aktuálnímu obsahovému vymezení povinných subjektů dle nyní platného právního stavu tak, jak jej interpretuje Ústavní soud, přičemž v souladu s transponovanou Směrnicí rozšiřuje tento okruh na veřejné podniky, které jsou státem ovládány. V této variantě jsou kromě státu a samosprávy povinnými subjekty též *všechny veřejnoprávní subjekty a ze soukromoprávních ty, které nepodnikají (a jsou „vlastněny“ státem či samosprávou) a dále ty podnikající obchodní společnosti, v nichž mají stát či samospráva samy či společně, přímo i nepřímo 100% a v případě určitých specifických činností i ty, které stát či samospráva ovládá, aniž by disponovala 100% účastí.*
4. **Varianta č. 3 - nejužší:** Povinnými subjekty by byly *kromě státu a územní samosprávy též všechny veřejnoprávní subjekty a ze soukromoprávních jen ty, které mají postavení „veřejného podniku“ podle Směrnice – čl. 2 odst. 3 ve spojení s čl. 1 odst. 1 písm. b), tj. které jsou ovládány státem, samosprávou a které se zabývají ve Směrnici uvedenými oblastmi.*

2.2 Poskytování obsahů veřejných rejstříků jako otevřená data

1. **Nulová varianta** (zachování současného stavu).
2. **Varianta č. 1** - Zveřejňování obsahů veřejných rejstříků v souladu se zásadou standardního zpřístupnění dokumentů ve formě otevřených dat.
3. **Varianta č. 2** – Zveřejňování všech informací, na které dopadá zákon č. 106/1999 Sb. jako otevřená data.
 - Tato varianta připadá v úvahu pouze na teoretické úrovni. I bez hlubší analýzy je zjevné (vzhledem k množství povinných subjektů a rozsahu jejich informační povinnosti), že její zavedení by znamenalo zcela nepřiměřené finanční, časové a odborné náklady na straně povinných subjektů, které by nemohly být vyváženy případnými přínosy. Řada z informací není spravována ve strojově zpracovatelné podobě a jejich převod do otevřených dat by byl velmi náročný (tento nedostatek informace vedené v rejstřících, tedy uvažované ve variantě č. 1, nemají, neboť již jsou ve strojově zpracovatelné podobě vedeny v databázích). Řada informací navíc nemá z hlediska opětovného využití dostatečný socio-ekonomický potenciál. Vzhledem k tomu je tato varianta rovnou vyloučena a není dále ani detailněji rozebírána.

2.3 Poskytování obsahů veřejných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data

1. **Nulová varianta** (zachování současného stavu).
2. **Varianta č. 1** - Zveřejňování obsahů veřejných rejstříků s možností identifikace fyzických osob.
3. **Varianta č. 2** - Zveřejňování obsahů veřejných rejstříků v anonymizované podobě.

2.4 Zveřejňování výzkumných dat

1. **Nulová varianta** (zachování současného stavu)
2. **Varianta č. 1** - Zveřejňování výzkumných dat v souladu se zásadou standardního zpřístupnění dokumentů ve formě otevřených dat.
3. **Varianta č. 2** - Zveřejňování metadat o výzkumných datech a poskytování výzkumných dat na základě žádosti.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

3.1 Identifikace nákladů a přínosů

Zkoumanými náklady jsou finanční dopady na veřejné rozpočty na jedné straně a mimoekonomické dopady na straně příjemců a žadatelů o informace, zejména z hlediska rozsahu informací, které lze získat, a jejich formy. Přínosy uvažovaných změn jsou pak na opačné straně především širší možnost opakovaného využívání informací typicky pro zajištění efektivnějšího výkonu veřejné správy a pro komerční užití a dále přesné určení okruhu povinných subjektů a s tím související odstranění právní nejistoty.

3.2 Náklady

Z hlediska hodnocení dopadů navrhovaných řešení je provedená analýza spíše kvalitativní než kvantitativní, tj. zaměřuje se zejména na posouzení mimopenežních přínosů a nákladů, avšak

na hospodářský efekt lze částečně (u některých navrhovaných opatření) usuzovat. Dle názoru předkladatele bude mít zavedení nových opatření **velmi mírné dopady na veřejné rozpočty**, spojené s publikací veřejných rejstříků do formy otevřených dat. Tyto náklady však lze považovat do značné míry za součást běžných provozních nákladů, neboť příslušné veřejné rejstříky jsou dnes již zpravidla vedeny jako informační systémy veřejné správy, takže „generování“ jejich obsahu do formy otevřených dat by nemělo překročit úkony spojené s jednoduchou operací.

V případě úpravy výzkumných dat je možné očekávat mírné náklady související s budováním infrastruktury a zavedením vnitřních procesů dotčených subjektů k naplnění předpokládaných povinností (konkrétnější vyčíslení viz dále).

3.3 Přínosy

Do prostředí veřejné správy otevřená data přináší lepší dostupnost a přístup občana k informacím o fungování institucí veřejné správy, posilují důvěru občana ve veřejné instituce a umožňují mu jednodušší a rozsáhlejší kontrolu hospodaření s veřejnými prostředky. Větší informovanost vede k většímu zapojování občanů do rozhodování ve veřejném prostoru, a tudíž i poskytnutí zpětné vazby a optimalizaci interních procesů veřejných institucí. V rovině ekonomické publikace informací formou otevřených dat přináší nové nevyčerpatelné datové zdroje pro tvorbu nových služeb a aplikací, a tedy i nových pracovních míst. Při kombinaci s jinými daty otevřená data slouží pro trénování aplikací a nástrojů umělé inteligence a jsou nedílnou součástí v prostředí moderních digitálních technologií.

Evropská unie vnímá digitální technologie jako jeden ze zásadních hybatelů změn v oblasti hospodářství a společnosti, které má zásadní dopad na všechna odvětví činnosti a každodennosti života všech občanů. Daty podložené informace a data jako zdroje pro nové inovace, produkty a služby budou do budoucna hrát ještě větší význam pro digitální ekonomiku. Studie Evropské komise *The Economic Impact of Open Data Opportunities for value creation in Europe*, vyhodnotila, že současný trh s otevřenými daty vykazuje hodnotu až 186 miliard euro s tím, že do konce roku 2025 může nárůst až do 334 miliard euro. V roce 2019 otevřená data generovala přímo i nepřímo přes 1,09 milionů pracovních míst a dokonce roku 2025 může narůst do téměř dvojnásobku. Stejně tak otevřená data mohou ušetřit kolem 13,7 miliard euro díky ušetření času stráveného v dopravě, který má velký nepřímý dopad na ekonomiku. Studie uvádí, že díky otevřeným datům mohou státy EU zvýšit úspory v oblasti solární energie (353 extra terawatt hodin sluneční energie) a celkově uspořit prostředky pro vedení domácností.

Otevřená data jsou důležitými nástroji ke zvýšení transparentnosti a zlepšení fungování a výkonu veřejné správy. Otevřená data mohou být navíc pro občany zdrojem hospodářského růstu a sociální hodnoty. Otevřená data mohou stimulovat inovace, protože lidé mohou k datům přistupovat, používat je a sdílet bez omezení a překážek. Zveřejňováním klíčových datových sad pomáhají vlády podporovat vznik nových podniků založených na datech a růst stávajících. Otevřená data mohou být kritickým vstupem pro výkon mnoha průmyslových odvětví. Existuje mnoho potenciálních dopadů otevřených dat v různých oblastech: mimo jiné demokratické zastoupení, legislativa, kontrola, školení, sociální, ekonomické a finanční. Ekonomické výhody zahrnují zejména takové výsledky, jakými jsou růst a konkurenceschopnost, podpora inovací, zdokonalení procesů, produktů a služeb, nebo užitečné informace pro investory a firmy. Ekonomický dopad otevřených dat zahrnuje tři

hlavní aspekty: 1) rozvoj nových podniků, (např. obchod založený na výměně informací o firmách, vládách nebo institucích); 2) inovace; a 3) zaměstnanost.

Obecně vzato, otevřená data může používat kdokoli ve společnosti k vytváření hodnoty. Skutečná hodnota vytvořená otevřenými daty však nemusí být okamžitě rozpoznána, protože otevírání dat jako bezplatného zdroje často vyžaduje prostředníka (uživatele-zpracovatele), který promění toto informační aktivum ve skutečnou hodnotu („něco cenného“) pro koncové uživatele - většinou obyčejné lidi ve společnosti.

Autorka studie „Towards Measuring the Economic Impact of Open Data by Innovating and Doing Business“ (Alderete, 2020) pro měření dopadů otevřených dat využívá metodu SEM (Structural Equation Model). **Na základě analýzy dat 27 států autorka dochází k závěru, že 1) čím více otevřených dat země sdílí, tím větší bude ekonomický dopad otevřených dat, 2) čím vyšší je HDP země, tím vyšší bude ekonomický dopad otevřených dat. Příjem má však na ekonomický dopad méně významný vliv než otevřená data, 3) čím více má daná země rozvinutou oblast ICT, tím větší bude ekonomický dopad otevřených dat.** Výsledky tedy ukazují pozitivní dopady otevřených dat na inovace a podnikání na úrovni jednotlivých zemí. Studie se nicméně zaměřuje na data na úrovni země. V budoucnu může zjištění této studie doplnit další analýza na úrovni měst. Otevřená data jsou jedním z hlavních aktiv a vstupů iniciativ Smart Cities. Většina služeb a nasazení infrastruktury měst je založena na otevřených datech. Tyto iniciativy "chytrých" měst mohou zlepšit městskou mobilitu, energetickou účinnost i životní prostředí.

Přínosy otevřených dat jsou všude tam, kdy daná otevřená data najdou nějaké využití odbornou veřejností, která díky jejich dostupnosti vytvoří nové služby dostupné široké veřejnosti. Zveřejnění každé z navrhovaných informací jako otevřená data tedy v tomto smyslu přínosy přináší, neboť každá položka navrhovaného rozšíření seznamu vzešla z odborné analýzy, nebo byla navržena odbornou veřejností, která též uvedla plánované využití zveřejněných otevřených dat.

Dále je obecně přínos otevřených dat v tom, že každý dotčený subjekt a datová sada bude vyjmuta z uzamčení v daném informačním systému či seznamu v podobě dokumentu. To má přínos i pro samotný dotčený subjekt. Je nutno si uvědomit, že pokud je ve zdůvodnění nákladů výše popsáno, že daná datová sada je vedena v informačním systému, ale je dostupná pouze v podobě proprietárního výpisu, nebo je vedena v seznamu v podobě dokumentu, dotčený subjekt ani nikdo jiný nemůže s daty pracovat jinak, než si je přečíst. To výrazně snižuje hodnotu dat. Odemčení těchto dat umožní i samotnému subjektu pracovat s daty efektivněji a hodnota dat tak bude zvýšena.

Dalším velkým zdrojem pro pohled na dopady otevřených dat je The GovLab a jejich studie <https://odimpact.org/>. GovLab provedl 19 podrobných případových studií projektů otevřených dat po celém světě. Případové studie byly vybrány s ohledem na jejich sektorovou a geografickou reprezentativnost. Byly částečně postaveny ze sekundárních zdrojů („desk research“), ale také z řady rozhovorů s důležitými hráči a klíčovými zúčastněnými stranami. Na základě případových studií GovLab identifikoval, že projekty otevřených dat mají dopad ve čtyřech oblastech: 1) zlepšení vlády, a to především tím, že se zvyšuje odpovědnost a efektivita vlády; 2) posílení postavení občanů usnadněním informovanějšího rozhodování a umožněním nových forem sociální mobilizace; 3) vytváření nových ekonomických příležitostí; a 4) řešení společenských problémů - otevřená data jako pomoc tvůrcům politik

a dalším subjektům při hledání řešení velkých, dříve neřešitelných veřejných problémů (např. souvisejících s veřejným zdravím nebo globálním oteplováním).

Během legislativního procesu přijímání nařízení č. 425/2016 Sb. a jeho novel byly identifikovány následující konkrétní přínosy otevřených dat v českém právním prostředí. Pro současný návrh platí rovněž s tím, že se aplikují ve větší šířce, vzhledem k rozsáhlejšímu dopadu celého návrhu:

1. **Posílení transparentnosti** - lepší dostupnost a přístup k informacím o fungování orgánů veřejného sektoru, například přístup ke smlouvám a veřejným zakázkám;
2. **Podpora ekonomického růstu** - zveřejněním informací veřejného sektoru jako zdroje pro nové inovace, služby, produkty a podnikatelských příležitostí. Výsledkem může být hospodářský a ekonomický růst;
3. **Zlepšení služeb veřejného sektoru a zlepšení kvality života** - veřejný sektor skrze otevřená data informuje veřejnost o plánovaných změnách a akcích, a tím vytváří větší důvěru mezi občanem a svými orgány;
4. **Podpora opětovného použití dat** - strojová čitelnost, dostupnost metadat a právní otevřenost dat zajišťují větší znovuvyužitelnost dat veřejného sektoru. Díky tomu je jednodušší vyvíjet aplikace a služby postavené na otevřených datech;
5. **Zlepšení vnímání veřejného sektoru veřejností** - díky otevřeným datům jsou orgány veřejného sektoru otevřenější a transparentnější, což zlepšuje reputaci poskytovatele dat;
6. **Zlepšení procesů a dat veřejného sektoru, zlepšení komunikace a spolupráce veřejného sektoru** - publikace dat ve formátu otevřených dat může napomoci i komunikaci mezi jednotlivými orgány veřejného sektoru. Publikace otevřených dat může nahradit někdy zbytečně složité předávání dat mezi jednotlivými orgány veřejného sektoru;
7. **Zamezení chyb vzniklých při práci s daty** - dostupnost dat ve strojově čitelném formátu minimalizuje potřebu manuálně přepisovat data z dokumentů do jiných systémů a celkově se sníží chybovost;
8. **Snížení počtu dotazů dle § 13 zákona č. 106/1999 Sb.** - zveřejněním otevřených dat se může snížit počet žádostí o poskytnutí informací dle § 13 zák. č. 106/1999 Sb.;
9. **Pořádek ve vlastních datech** - analýza dat, katalogizace a publikace umožní orgánu veřejného sektoru uspořádat svá vlastní data, a optimalizovat tak vlastní interní procesy;
10. **Zvýšení hodnoty dat** - strojová čitelnost a otevřenost dat spolu s metadaty přidávají datům novou hodnotu, která může být ještě více rozvinuta v kontextu otevřených propojených dat.

Mimoekonomické dopady navrhované právní úpravy se vztahují k jejímu základnímu cíli sledovanému Směrnicí, jímž je zefektivnění možnosti opakovaného užití dat veřejného sektoru. V tomto ohledu návrh postupuje směrem způsobilým vyvolat zamýšlené důsledky. Při aplikaci nové úpravy může napomoci i aktivní metodická úloha Ministerstva vnitra.

V oblasti části úpravy věnované vědeckým datům je přínosem zajištění lepší dostupnosti výzkumných dat a díky tomu usnadnění internacionalizace a kooperace v rámci vědeckých odvětví, a podpory multidisciplinárního výzkumu, a tím otevírání nových možností technologického a vědeckého pokroku, ze kterého může těžit celá společnost.

Předkladatel závěrem konstatuje, že předkládaný návrh zákona nevyvolá žádné dopady v oblasti životního prostředí ani v sociální oblasti. Předložený návrh rovněž nemá dopad na rovnost mužů a žen.

3.4 Vyhodnocení nákladů a přínosů variant

Ad 2.1 (Vymezení povinných subjektů)

Nulová varianta

V případě nulové varianty, tedy zachování stávajícího právního stavu (vymezení povinných subjektů v § 2 odst. 1) by nedošlo k odpovídající transpozici Směrnice tím, že by mezi povinné subjekty (oproti směrnici) nenáležely veřejné podniky, v nichž má stát či samospráva rozhodující účast (které ovládá) a které se věnují činnostem uvedeným ve Směrnici. Kromě toho by nebylo adekvátně reagováno na závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 20. června 2017 ve věci sp. zn. IV. ÚS 1146/16, požadující co nejpřesnější specifikaci povinných subjektů přímo v textu zákona. **Nulová varianta tedy není možná.**

Varianta č. 1

Rozšíření okruhu povinných subjektů oproti nynějšímu stavu o všechny ovládané právnické osoby by oproti stávajícímu stavu spočívalo v tom (zjednodušeně řečeno), že mezi povinné subjekty by nově náležely nejen obchodní společnosti, jejichž jediným společníkem je stát či samospráva, resp. jedinými společníky jsou tyto subjekty (přímo nebo prostřednictvím jiné právnické osoby), ale též ty obchodní společnosti, u nichž bude vykonávat stát či samospráva pouze tzv. dominantní vliv. Toto rozšíření nijak neodporuje Směrnici, která požaduje toliko rozšíření povinností na specifickou kategorii *tzv. veřejných podniků*, tedy v našich podnicích navázaných na stát či samosprávu a zabývajících se činnostmi vymezenými v čl. 1 odst. 1 písm. b). Směrnice však nevylučuje, aby vnitrostátní právo okruh povinných subjektů rozšířilo i nad rámec minimální transpozice.

Přínosem této varianty by bylo rozšíření informační povinnosti a tedy i kontroly veřejné správy ze strany veřejnosti. Na druhou stranu tato varianta svým širším pojetím povinných subjektů zvyšuje náklady na straně těch subjektů, které na základě definice vyslovené Ústavním soudem povinnost poskytovat informace aktuálně nemají. Nezanedbatelné jsou i případné dopady na konkurenceschopnost těchto subjektů, které často vstupují do obchodních vztahů. Z tohoto hlediska by tedy šlo o zvýšení nákladů, které není odůvodněno potřebou naplnění ústavního práva na informace, jak je v současné době interpretováno Ústavním soudem.

Varianta č. 2

V další variantě je zkoumáno rozšíření okruhu povinných subjektů v minimální míře nutné pro řádnou transpozici Směrnice. V této variantě se nynější okruh povinných subjektů zachovává, resp. rozšiřuje jej jen v nezbytně nutném rozsahu s ohledem na vymezení tzv. veřejných podniků ve Směrnici. Toto řešení nijak neodporuje Směrnici, která požaduje toliko rozšíření povinností na specifickou kategorii *tzv. veřejných podniků*, tedy v našich podnicích navázaných na stát či samosprávu a zabývajících se činnostmi vymezenými v čl. 1 odst. 1 písm. b). Směrnice však nevylučuje, aby vnitrostátní právo okruh povinných subjektů rozšířilo i nad rámec minimální transpozice.

Popsané rozšíření přitom není ani v rozporu s relevantní judikaturou Ústavního soudu (srov. zejména s nálezem ve věci ČEZ – nález ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16). Ústavní soud v posledně uvedeném nálezu totiž výslovně konstatoval, že není v rozporu s ústavním pořádkem, pokud zákonodárce do okruhu povinných subjektů zahrne i jiné entity než je stát či územní samospráva (jak ukládá čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod), musí tak ovšem učinit jednoznačným a nezpochybnitelným způsobem [srov. bod 79 odůvodnění nálezu: *Uvedené závěry nebrání tomu, aby byla stěžovatelce či jakékoliv jiné obchodní společnosti (případně i s ohledem na účast státu) stanovena povinnost poskytovat informace o své činnosti, bude-li na tom dán veřejný zájem.*].

Varianta č. 3

Zúžení okruhu povinných subjektů oproti nynějšímu stavu tak, že povinnými subjekty nově budou pouze ty subjekty, u nichž tak požaduje Směrnice.

Oproti nynějšímu stavu, kdy jsou ze soukromoprávních subjektů (zjednodušeně řečeno podnikajících obchodních společností) povinnými subjekty ty, které jsou ve výlučném vlastnictví státu či samosprávy, tedy ty, jejichž jediným zakladatelem, společníkem či vlastníkem je přímo či skrze jinou právnickou osobu stát, územní samosprávný celek, případně tyto veřejnoprávní subjekty dohromady, budou **nově z podnikajících obchodních společností povinným subjektem jen ty, které jsou ovládány státem či samosprávou (přímo či nepřímo), avšak musí se zabývat činnostmi uvedenými v čl. 1 odst. 1 písm. b) Směrnice.** Tedy, zjednodušeně řešeno, **z podnikajících obchodních společností budou povinnými subjekty pouze ty, které jsou ve smyslu Směrnice tzv. veřejnými podniky.** Jedná se o transpozici, přesně odpovídající minimálnímu požadavku Směrnice.

Toto pojetí tedy plně respektuje Směrnici, dochází však k omezení stávajícího okruhu povinných subjektů. Nejde však o řešení neústavní. Ústavní soud totiž v nálezu ve věci ČEZ, a.s., (nález ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. IV. ÚS 1146/16) dovedl, že zahrnutí jiných subjektů mezi povinné subjekty oproti státu či samosprávě (u nich se jedná o nezbytnost s ohledem na čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod) je plně na rozhodnutí zákonodárce. Jinak řečeno z hlediska judikatury Ústavního soudu není protiústavní ani zahrnutí „státních“ či „samosprávných“ obchodních společností mezi povinné subjekty podle zákona č. 106/1999 Sb., ani jejich vyloučení z množiny povinných subjektů. Ústavní soud především požaduje, aby toto vymezení bylo jednoznačné, což navržená úprava splňuje. Stanovení, které státní či samosprávné obchodní společnosti (soukromoprávní právnické osoby) budou povinnými subjekty, je však již plně na rozhodnutí zákonodárce. Přínosem této varianty tedy je snížení zátěže některých subjektů tím, že nebudou muset plnit povinnosti spojené s poskytováním informací, na straně druhé je jejím nedostatkem zúžení okruhu subjektů poskytujících informace vůči stávajícímu stavu.

Ad 2.2 (Poskytování veřejných rejstříků jako otevřená data)

Nulová varianta

Nulová varianta znamená zachování současného stavu. Znamená nulové náklady pro veřejné rozpočty a také nulové přínosy. Krom toho, jak je ukázáno v kapitole 1.2.2, současný stav

neodpovídá požadavkům na efektivní zajištění zveřejňování informací v podobě otevřených dat. Vzhledem k tomu, v případě *nulové varianty*, nedojde k odpovídající transpozici Směrnice.

Varianta č. 1

Varianta č. 1 předpokládá zveřejňování obsahu veřejných rejstříků v souladu se zásadou standardního zpřístupnění dokumentů ve formě otevřených dat. Dle Souhrnné zprávy o digitalizaci veřejné správy v ČR, kterou v roce 2019 vypracoval Nejvyšší kontrolní úřad, bylo v roce 2019 v provozu 8 247 informačních systémů provozovaných orgány státní správy a samosprávy. Z toho je 4 658 agendovými informačními systémy, které poskytují služby občanům ČR. Ostatní jsou informační systémy, které veřejná správa využívá pro podporu svých vnitřních procesů. Dále zpráva uvádí, že výdaje organizačních složek státu na vývoj, rozvoj a provoz všech informačních systémů v období od roku 2012 do 2018 činily 75 mld. Kč. Jediný statistický údaj, který můžeme z této částky odvodit je průměr 9,094,216 Kč na vývoj a šestiletý rozvoj a provoz jednoho průměrného informačního systému. Tento údaj je velmi orientační, ale použijeme ho pro srovnání s náklady publikace rejstříků jako otevřená data.

Pro určení horní hranice nákladů varianty č. 1 má potenciální dopad na každý z 8 247 informačních systémů, neboť je nutno pro daný informační systém analyzovat, zda z něj mají být otevřená data publikovaná, a potom případně data publikovat. Samozřejmě ve skutečnosti bude těchto informačních systémů výrazně méně, neboť jenom část z nich spravuje veřejné rejstříky, kterých se varianta č. 1 dotýká. Jiné exaktní číslo však k dispozici není, a proto vyjdeme z něj.

Konkrétní analýza nákladů zveřejnění obsahu veřejného rejstříku jako otevřená data byla provedena u každého veřejného rejstříku (resp. informačního systému, ve kterém je veřejný rejstřík veden), který byl zařazen do nařízení vlády č. 425/2016 Sb., o seznamu informací zveřejňovaných jako otevřená data. Z vyčíslení nákladů uvedených v důvodových zprávách k jednotlivým zněním nařízení vyplývá průměrný náklad prvotního zveřejnění rejstříku jako otevřená data ve výši 148,640 Kč. Dále je nutno počítat s provozními náklady. V praxi odhadu nákladů softwarových systémů (a to i ve veřejné správě) je běžné, že odhad ročních nákladů na provoz je ve výši 10 - 20 % prvotních nákladů. Pro náš odhad tedy uplatníme stejnou praxi a vezmeme střední odhad 15 %. Je nutno podotknout, že z pohledu softwarového inženýrství je při dodržení správné praxe správy dat publikace otevřených dat triviální záležitostí a rozvoj a provoz tak v praxi bude spíše 10 i méně %. Nám zde však jde o horní odhad nákladů. Pro srovnání s údajem na celkový vývoj, rozvoj a provoz všech informačních systémů dle Nejvyššího kontrolního úřadu je nutno počítat s prvotními náklady v prvním roce a provozními náklady v 6 následujících letech. Pro průměrný rejstřík vycházejí náklady na zajištění jeho publikace jako otevřených dat a následující šestiletý provoz ve výši $148,640 + 6 * 22,296 = 282,416$ Kč. To činí 3,1 % z celkových průměrných nákladů na vývoj, rozvoj a provoz jednoho rejstříku (vzhledem k průměrným nákladům 9,094,216 Kč na průměrný informační systém dle Nejvyššího kontrolního úřadu).

Výsledný údaj 3,1 % naznačuje, že se jedná o takový náklad, který lze nalézt ve stávajících rozpočtech. Praxe publikace otevřených dat dle nařízení vlády č. 425/2016 Sb. skutečně ukazuje, že dopady na rozpočet jsou nulové, neboť nutné náklady se podařilo pokrýt z existujících alokovaných rozpočtů na vývoj, rozvoj a provoz informačních systémů, ve

kterých jsou rejstříky spravovány. Předkladatel proto očekává, že skutečné náklady budou nulové.

Kromě již existujících informačních systémů mohou vznikat náklady v souvislosti s nově plánovanými informačními systémy, u kterých budou náklady spojené s implementací požadavků Směrnice vyšší.

V této souvislosti se jedná zejména o případ plánovaného zřízení tzv. Národní databáze, jež bude obsahovat data a produkty získané, shromažďované a zpracované Českým hydrometeorologickým ústavem. S touto databází počítá věcný záměr zákona o zabezpečení hydrometeorologické služby a pracuje s ním v současné době připravovaný návrh zákona o zabezpečení hydrometeorologické služby. V rámci studie proveditelnosti Národní databáze zpracované v rámci příprav tohoto návrhu zákona bylo identifikováno, že náklady na projekt zřízení Národní databáze se mohou pohybovat až mezi 60,5 mil. Kč – 102,7 mil. Kč.

Do nákladů dále připadnou rovněž interní náklady Českého hydrometeorologického ústavu na otevření dat. V rámci výše zmíněné studie proveditelnosti byly identifikovány datové sady, které budou muset být publikovány v režimu otevřených dat, Český hydrometeorologický ústav tak bude jedním z největších poskytovatelů otevřených dat v České republice. První nahrání datových sad s již existujícími daty do Národní databáze by měl mít předpokládaný rozsah 496 700 000 souborů o objemu 120 TB dat. K tomuto je třeba připočítat předpokládaný roční růst o cca 70 480 000 souborů o objemu 8,2 TB dat. Pro období prvních 5 let by tak mělo být pořízeno datové pole o velikosti 250 TB, což se nákladově pohybuje v rozmezí 25 až 35 mil. Kč bez DPH v závislosti na zvolené technologii.

Co se týče přínosů, byly obecné i konkrétní přínosy otevřených dat z veřejných rejstříků prokázány a akceptovány Vládou ČR v rámci hodnocení dopadů nařízení vlády č. 425/2016 Sb. Jednalo se především o prokázání mimoekonomických přínosů otevřených dat. Není tedy nutné je zde v obecné rovině opakovat. V ekonomické rovině přínosů lze navázat na již zmiňovanou studii Evropské komise The Economic Impact of Open Data: Opportunities for value creation in Europe, která vyhodnotila, že trh s otevřenými daty může do konce roku 2025 narůst až do výše 334 miliard EUR. Tento horní odhad vychází z předpokladu aktivního přístupu členských států k publikaci veřejných údajů ve formě otevřených dat. Eurostat uvádí ve svém reportu Gross domestic product, current prices, že podíl HDP České republiky na HDP celé EU byl ve 4. čtvrtletí roku 2019 celkem 1,35336 %. Z tohoto hrubého údaje lze vypočítat velikost trhu otevřených dat v roce 2025 v České republice ve výši cca 4,5 miliardy EUR. Tento údaj je zřejmě nadsazený, ale nepřímou ukazuje, že ekonomické přínosy publikace otevřených dat významně převýší náklady. K tomu je nutno připočítat i pozitivní sociální dopady otevřených dat prokázané již při přijímání nařízení vlády č. 425/2016 Sb.

Tato varianta se dotkne všech povinných subjektů podle zákona č. 106/1999 Sb. (odhad viz výše). Pro tuto variantu pak není podstatné vyhodnocení variant části ad 2.1. Vzhledem k tomu, že tato varianta zavádí jako novou povinnost toliko poskytovat jako otevřená data informace, které jsou již v současné době umístěné v zákonem předvídaném registru a jsou zároveň veřejně dostupné, nemění rozdílné varianty otázky povinných subjektů nic na rozsahu zde pojednávané povinnosti.

Tato varianta plně respektuje a naplňuje textaci Směrnice.

Ad 2.3 (Poskytování veřejných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data)

V případě *nulové varianty* nedojde k odpovídající transpozici Směrnice. Naopak v *případě zveřejňování veřejných rejstříků bez jakéhokoli omezení* by došlo ke střetu právní úpravy s požadavky ochrany osobních údajů, plynoucích z Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Z tohoto hlediska se jako optimální jeví varianta, při níž by obsah veřejných rejstříků byl i nadále zveřejňován jako otevřená data, nicméně ochrana soukromí fyzických osob by byla zajištěna tím, že toto zveřejnění bude probíhat do značné míry anonymizovaně (§ 5a odst. 2). Ze zveřejnění jako otevřená data by se tudíž výslovně vyloučily *jméno a příjmení, datum narození s výjimkou roku narození, rodné číslo a adresa místa trvalého pobytu nebo bydliště s výjimkou názvu obce; to neplatí, jsou-li tyto údaje uvedeny v registrech v souvislosti s podnikáním nebo jinou obdobnou výdělečnou činností nebo v souvislosti s členstvím fyzické osoby ve statutárním nebo jiném orgánu právnické osoby nebo s výkonem funkce statutárního orgánu nebo v souvislosti s postavením skutečného majitele podle zákona upravujícího evidenci skutečných majitelů*. Takové řešení lze považovat za vyvážené (proporcionální) opatření mezi potřebou zpřístupňování informací pro jejich opakované užití a ochranou soukromí podle čl. 10 Listiny základních práv a svobod. Zveřejňování se totiž uskutečňuje v maximální možné míře, přičemž ale tak, že zcela chrání před rizikem automatizovaného zpracovávání údajů jejich přiřazováním z různých veřejných databází ke konkrétním osobám. Určité minimum údajů (např. rok narození či název obce) by neměly umožňovat identifikaci konkrétní fyzické osoby, budou však dostatečné pro „práci“ s údaji v rejstřících pro různé vědecké či statistické účely (např. sledování určitých skutečností v závislosti na roku narození či obci, k níž se tyto údaje vztahují).

Tato varianta se dotkne všech povinných subjektů podle zákona č. 106/1999 Sb. (odhad viz výše). Pro tuto variantu pak není podstatné vyhodnocení variant části ad 2.1. Vzhledem k tomu, že tato varianta zavádí jako novou povinnost toliko poskytovat jako otevřená data informace obsahující osobní údaje, které jsou již v současné době umístěné v zákonem předvídaném registru a jsou zároveň veřejně dostupné, nemění rozdílné varianty otázky povinných subjektů nic na rozsahu zde pojednávané povinnosti.

Ad 2.4 (Výzkumná data)

Nulová varianta

V případě *nulové varianty* nedojde k odpovídající transpozici Směrnice. Vzhledem k tomu **je nezbytné nulovou variantu vyloučit**.

Varianta č. 1

Varianta č. 1 předpokládá, že by všechna výzkumná data z výzkumu prováděného s veřejnou podporou musela být zveřejňována v podobě otevřených dat. Je pravdou, že tento stav je dle Směrnice cílovým stavem, ke kterému by členské státy měly směřovat. Zároveň je ale nutné brát v potaz národní specifika a realitu situace, ve které se vědecká praxe v konkrétním členském státě nachází. Jak bylo ukázáno v kapitole 1.2.4, komplexní regulace poskytování výzkumných dat zatím v ČR není přítomná. Zavedení všeobecné povinnosti poskytování

těchto údajů v podobě otevřených dat by znamenalo jen těžko prakticky vyčíslitelnou, ale zřejmě zásadní byrokratickou a ekonomickou zátěž pro instituce provádějící výzkum a samotné výzkumníky.

Varianta č. 2

Varianta č. 2 je navržena v souladu s principem přednosti volby „nízko visícího ovoce“, tedy takové naplnění základních záměrů Směrnice, které bude v současné době pro dotčené subjekty nejsnadněji splnitelné s nejnižšími možnými náklady. Jak je uvedeno v kapitole 1.2.4, jednou ze základních výzev současného stavu je častá nepřehlednost a obtížná dohledatelnost výzkumných dat produkovaných různými výzkumnými institucemi. Z toho důvodu se navrhaná varianta č. 2 soustředí na posílení prvního z FAIR principů, tedy dohledatelnosti výzkumných dat. Toho je docíleno kombinací dvou nových povinností. První z nich je určení i) způsobu správy výzkumných dat a ii) způsobu a rozsahu zveřejňování výsledků výzkumu a výzkumných dat v souladu se zásadou „co nejotevřenější, uzavřené dle potřeby“, jako povinných součástí smlouvy o podpoře. Cílem je motivování příjemce, aby si připravil a vedl plán správy dat (z anglického „data management plan“), díky kterému bude mít dobrý přehled o tom, s jakými vědeckými údaji jakým způsobem pracuje a usnadní mu to jejich dohledání a případné zveřejňování (stejnou povinnost již nyní obsahují i „grantové smlouvy“ evropského rámcového programu na podporu vědy Horizon 2020, prakticky by tak v tomto bodě došlo společně s transpozicí k převzetí dobré praxe Evropské komise i v této oblasti, a tím k harmonizaci a zpřehlednění prostředí pro vědecké pracovníky/příjemce). Plán správy dat se nesmí stát mechanickou bezobsažnou byrokratickou zátěží, ale má být pomocníkem při provádění výzkumu. Cílem druhé novinky ve smlouvě o podpoře je motivovat příjemce a poskytovatele dotace, aby v průběhu uzavírání smlouvy jednoznačně nastavili, jaký bude právní režim výzkumných dat, které budou v průběhu řešení daného projektu vznikat. Druhá nová povinnost, která prakticky zajistí dohledatelnost výzkumných dat, je povinnost publikovat metadata o výzkumných datech v IS VaVaI, odkud jsou pak dále indexována v národním katalogu otevřených dat. Díky tomu budou metadata o výzkumných datech dostupná na jednom centralizovaném místě a bude v nich možné snadno vyhledávat. Rozvoj IS VaVaI v „obdobném duchu“ již nyní přepokládá schválená Koncepce Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací na období 2021-2025, konkrétně v opatření č. 2.5.

Výzkumná data, která jsou dohledatelná, jsou rovněž snadněji dostupná. Pro podporu druhého z FAIR principů (A = accessibility, přístupnost) je výslovně uvedena specifická povinnost poskytovat výzkumná data na základě žádosti. Tato povinnost pro většinu výzkumných organizací není zcela nová, protože již v současné době na ně jako na povinné subjekty podle zákona č. 106/1999 Sb. dopadá povinnost informace poskytovat a výzkumná data sama o sobě nejsou žádnou výjimkou z této povinnosti zproštěna. Navrhovaná právní úprava tuto povinnost specifikuje a rozšiřuje ji na subjekty, které nejsou povinnými subjekty dle zákona o svobodném přístupu k informacím, ale jsou příjemcem dotace dle zákona č. 130/2002 Sb. Třetí a čtvrtý princip FAIR (I = interoperability, interoperabilita a R = re-usability, opakované využití) je zajištěn díky požadavku, aby poskytovaná výzkumná data byla strojově čitelná, v otevřeném formátu a bez omezení následného užití.

Zásadní novinkou je zavedení časového rámce a výjimek, kdy není nutné výzkumná data a jejich metadata zveřejňovat. Cílem odloženého zveřejnění a možnosti využít uvedených výjimek je zajištění rovnováhy mezi veřejným zájmem na veřejnosti výzkumných dat a jejich

dohledatelnosti na jedné straně, a oprávněnými zájmy příjemce dotace a třetích osob na straně druhé a zejména tak umožnit komercializovat a maximálně vytěžit vědecké výsledky všude tam, kde je to účelné. A naopak tam, kde je účelné, například právě na podporu komercializace souvisejících výsledků dané výzkumné skupiny, umožnit rozvoj vědeckého prostředí v České republice a podpořit sdílení vybrané části vědeckých výsledků. Tento princip pak zpět působí na potenciál komercializace souvisejících výsledků (jednak zvyšuje jejich potenciální cenu s ohledem na to, že daná výzkumná skupina je díky otevřenému sdílení některých výsledků jednoduše známější/více vidět, ale i v kontextu správy výzkumných dat, kdy se české vědecké prostředí ještě více „začne seznamovat/naučí“ právě „řídit/spravovat“ svoje vědecké výsledky v této oblasti, aby se potenciál české vědy v budoucnu mohlo naopak maximálně vytěžit pro komerční a další strategické účely na lokálním i mezinárodním poli).

Povinnosti vyplývající z varianty č. 2, stejně jako případně z varianty č. 1, dopadnou na všechny příjemce a poskytovatele veřejné podpory podle zákona č. 130/2002 Sb.

Přínosy varianty č. 2 spočívají v posílení legislativního zakotvení principů FAIR (zejména prvních dvou) pro oblast výzkumných dat a tím v naplnění požadavků Směrnice.

Náklady varianty č. 2 spočívají v časových a organizačních nákladech, které budou muset příjemci dotace vynaložit proto, aby splnily své nové požadavky (řada významných příjemců jako je Univerzita Karlova, Masarykova univerzita nebo jednotlivé ústavy Akademie věd České republiky ČR již nyní vynakládají na rozvoj otevřeného přístupu svoje vlastní prostředky nebo prostředky z podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy v rámci HR Award II aktivity „Open Access“ (pro Masarykovu univerzitu se jedná např. o 6 mil. Kč do roku 2022), kdy za tyto prostředky má vzniknout síť podpory ve smyslu kontaktních a odborně proškolených osob a má být přijata konkrétní strategie univerzity včetně akčního plánu naplňování této strategie. Rozvoj technické infrastruktury potřebné k této aktivitě se bude řešit se souvisejícími projekty v oblasti kooperace s European Open Science Cloud (EOSC), Elixir a obecnou spoluprací s národními e-infrastrukturami, nyní společně vystupujícími pod „značkou“ e-infraCZ). Přesné vyčíslení těchto nákladů není možné. Zcela jistě je však nesrovnatelně nižší než v případě varianty 1. Dle odhadů by tyto náklady měly být spíše nízké - desítky a nízké stovky milionů korun pro celou Českou republiku s tím, že tyto náklady se v rámci vědeckého prostředí stejně již nyní do jisté míry ve strategiích výzkumných institucí objevují, protože se jedná o logický rozvoj vědeckého prostředí u nás. A dále tyto prostředky budou směřovat zejména do rozvoje národních výzkumných e-infrastruktur, jak již opět nyní předpokládá aktuální a platná Strategie pro přístup k vědeckým informacím na léta 2017-2020 a na ni navazující strategické dokumenty rozvoje VaVaI 2021+. Dále je nutné podotknout, že do této oblasti patří i náklady spojené s rozvojem a zřízením Národního centra pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací při Národní technické knihovně (NTK). Očekávané nízké náklady předkládané úpravy souvisí za prvé s tím, že vedení plánu správy dat je činnost, která je ve vědecké obci stále více požadovaná sama o sobě, za druhé s tím, že povinnost poskytovat informace je již teď pro většinu dotčených subjektů přítomná a za třetí s tím, že dotčené subjekty mohou pro publikaci metadat využívat existující infrastruktury IS VaVaI.

4. Návrhy řešení

4.1 Stanovení pořadí variant a výběr nejvhodnějšího řešení

Ad 2.1 (Vymezení povinných subjektů)

V oblasti určení povinných subjektů (problém 2.1) se jako optimální jeví varianta č. 2, tedy zachování současného rozsahu povinných subjektů (dle pojetí judikatury Ústavního soudu a správních soudů), rozšířená pouze o veřejné podniky. Výhodou této varianty je především minimální zásah do stávajícího právního stavu, tedy k nerozšíření povinností i na ty soukromoprávní subjekty, které je nyní podle informačního zákona nemají (zejména se jedná o podnikající obchodní společnosti státu či samosprávy, které vystupují na trhu v konkurenčním prostředí a u nichž by potencionálně mohlo dojít ke zhoršení jejich postavení, když ochrana informací prostřednictvím institutu ochrany obchodního tajemství se nemusí vždy jevit jako dostatečná).

1. Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Dopady jsou minimální, protože nedochází k faktické změně oproti stávajícímu stavu. V případě rozšíření aplikace informační povinnosti na veřejné podniky rovněž nejsou očekávány takřka žádné náklady, vzhledem k limitaci věcnou působností navrhovaného řešení. Vzhledem k desetileté judikатурní praxi, kdy tyto dotčené subjekty byly povinnými subjekty, je možné očekávat, že ekonomické a personální dopady spočívající v nutnosti zavést vnitřní procesy, které umožní vyřizování žádostí, budou minimální.
2. Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Nejsou žádné.
3. Dopady na podnikatelské prostředí: Nejsou žádné.
4. Dopady na územní samosprávné celky: Nejsou žádné.
5. Sociální dopady: Nejsou žádné.
6. Dopady na spotřebitele: Nejsou žádné.
7. Dopady na životní prostředí: Nejsou žádné.
8. Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Nejsou žádné.
9. Dopady na výkon státní statistické služby: Nejsou žádné.
10. Zhodnocení korupčních rizik: Pozitivní dopady v podobě větší transparentnosti a přístupu k informacím.
11. Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Nejsou žádné.

Ad 2.2 (Poskytování veřejných rejstříků jako otevřená data)

V oblasti zveřejňování veřejně dostupných informací z registrů v podobě otevřených dat (problém 2.2) se jako optimální jeví varianta č. 1, tedy zveřejňování obsahu veřejných rejstříků v souladu se zásadou standardního zpřístupnění dokumentů ve formě otevřených dat. Tím bude dosaženo možnosti maximálního využití socio-ekonomického potenciálu zveřejňovaných informací.

Charakteristika specifických dopadů varianty:

1. Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: při hodnocení dopadů v případě nařízení vlády č. 425/2016 Sb., o seznamu informací zveřejňovaných jako otevřená data byly náklady publikace v případě většiny veřejných rejstříků hodnoceny jako nízké ve výši nízkých jednotek člověkodnu pracovní. **Taková pracnost se typicky vejde do stávajících smluv s dodavateli informačních systémů, ve kterých jsou**

rejstříky spravovány. Je nutno provést analytické, návrhové, programátorské a testovací práce na zajištění exportu dat z databáze do strojového a otevřeného formátu, zajistit zveřejnění těchto dat a jejich katalogizaci dat v národním katalogu otevřených dat. Nebude tedy nutné pro stávající veřejné rejstříky navyšovat rozpočty.

2. Náklady spojené s implementací Směrnice mohou být vyšší v případě hydrometeorologických údajů, produktů a služeb vzniku nových informačních systémů (např. v případě plánovaného zřízení tzv. Národní databáze provozované Českým hydrometeorologickým ústavem, kde se počítá s náklady, které se budou pohybovat až ve vyšších desítkách milionů Kč (viz bod 2.2) a pro pořízení datového pole pro nahrání již existujících datových sad včetně ročního růstu dat na prvních pět let v rozmezí 25 až 35 milionů Kč). Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Nejsou žádné.
3. Dopady na podnikatelské prostředí: Otevřená data veřejné správy obecně přispívají k inovační činnosti a přispívají k vytváření pracovních míst.
4. Dopady na územní samosprávné celky: Dopady nejsou žádné, protože nevedou veřejné rejstříky.
5. Sociální dopady: Nejsou žádné.
6. Dopady na spotřebitele: Otevřená data z kontrol výrobků mají pozitivní dopad na informovanost spotřebitelů. Obecně pak otevřená data vedou k novým službám a produktům.
7. Dopady na životní prostředí: Dopady jsou pouze nepřímé v pozitivním smyslu v případě, že jsou zveřejňována data o životním prostředí, dopravě atd.
8. Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Nejsou žádné.
9. Dopady na výkon státní statistické služby: Nejsou žádné.
10. Zhodnocení korupčních rizik: Pozitivní dopady v podobě větší transparentnosti a přístupu k informacím.
11. Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Nejsou žádné.

Ad 2.3 (Poskytování veřejných rejstříků s osobními údaji jako otevřená data)

V oblasti zveřejňování informací – údajů obsažených ve veřejných rejstřících obsahující osobní údaje ve formě otevřených dat (problém 2.3) se jako optimální jeví varianta č. 2, tedy zveřejňování v anonymizované podobě z hlediska osobních údajů. Tím bude zajištěna ochrana práv a zájmů subjektů údajů v souladu se zásadou ochrana osobních údajů od základu a zároveň bude dostatečně naplněn veřejný zájem na přístupnosti nezbytných údajů.

1. Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Nejsou žádné nad rámec ad 2.2.
2. Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Nejsou žádné.
3. Dopady na podnikatelské prostředí: Otevřená data veřejné správy obecně přispívají k inovační činnosti a přispívají k vytváření pracovních míst.
4. Dopady na územní samosprávné celky: Dopady nejsou žádné, protože nevedou veřejné rejstříky.
5. Sociální dopady: Nejsou žádné.
6. Dopady na spotřebitele: Nejsou žádné.
7. Dopady na životní prostředí: Nejsou žádné.
8. Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Nejsou žádné.
9. Dopady na výkon státní statistické služby: Nejsou žádné.

10. Zhodnocení korupčních rizik: Pozitivní dopady v podobě větší transparentnosti a přístupu k informacím.
11. Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Nejsou žádné.

Ad 2.4 (Výzkumná data)

V oblasti zveřejňování výzkumných dat (problém 2.4) se jako optimální jeví varianta č. 2. tedy zvýšení dohledatelnosti výzkumných dat prostřednictvím jejich povinné registrace v IS VaVaI , zajištění možnosti přístupu k těmto výzkumným datům na základě žádosti a zároveň zakotvení systému výjimek a omezení z této povinnosti poskytovat výzkumná data v případě, že by byly nepřiměřeně zasaženy oprávněné zájmy výzkumných organizací.

1. Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Preferovaná varianta očekává mírné dopady na rozpočty příjemců podpory v celkovém odhadovaném rozsahu vyšších desítek až nižších stovek milionů korun na celou Českou republiku. Tyto náklady budou souviset s administrativním zajištěním plnění nových povinností, tedy indexováním metadat v již existujícím systému IS VaVaI a zajišťování přístupnosti vědeckých dat prostřednictvím již existujících, nebo v současné době budovaných repozitářů. Tuto částku je nutné brát v kontextu výše uvedeného, kdy významná část již nyní alokovaných prostředků do této oblasti směřuje nebo je plánována jako strategická podpora (např. Operační program Jan Amos Komenský).
2. Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Pozitivní dopady v podobě možnosti užšího zapojení do mezinárodních interdisciplinárních projektů a konsorcií.
3. Dopady na podnikatelské prostředí: Otevřená vědecká data obecně přispívají k inovační činnosti a přispívají tak k vytváření pracovních míst a k posílení komercializace vědeckých výsledků na bázi nových typů „otevřených business modelů“.
4. Dopady na územní samosprávné celky: Nejsou žádné.
5. Sociální dopady: Vyšší dostupnost vědeckých výsledků má potenciál rozvinout a pozitivně podpořit strategické rozhodování soukromého, vědeckého ale zejména veřejného sektoru.
6. Dopady na spotřebitele: Nejsou žádné.
7. Dopady na životní prostředí: Dopady jsou pouze nepřímé v pozitivním smyslu v podobě podpory inovativních technologických řešení.
8. Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Nejsou žádné.
9. Dopady na výkon státní statistické služby: Nejsou žádné.
10. Zhodnocení korupčních rizik: Nejsou žádné.
11. Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Nejsou žádné.

5. Implementace doporučené varianty a její vynucování

Implementace předkládaného návrhu nevyžaduje vytvoření ani zásadní změny činnosti organizačních struktur.

Respektování zákonné úpravy je zajištěno podle povahy věci prostředky správního řízení a správního soudnictví.

Předkládaný návrh neobsahuje při respektování variant doporučených v tomto hodnocení

řešení, která by představovala zvýšené riziko z hlediska proveditelnosti a vynutitelnosti.

Ministerstvo vnitra poskytuje všem orgánům veřejné správy součinnost v oblasti publikace otevřených dat v rovině legislativní, technické, procesní i metodické. K tomu provozuje Portál otevřených dat a pořádá online i klasická školení a workshopy. To vše poskytuje na úrovni státní správy i místních samospráv. V této podpoře bude i nadále pokračovat.

Pro oblast výzkumných dat bude na národní úrovni tuto podporu poskytovat Národní centrum pro informační podporu výzkumu, vývoje a inovací při Národní technické knihovně.

6. Přezkum účinnosti regulace

Účinnost předkládané novely zákona bude v praxi ověřována běžnými metodami správního řízení, prostřednictvím řízení o opravných prostředcích a řízeními před správními soudy.

Vzhledem k tomu, že návrh je implementací Směrnice a její klíčovou součástí je její interoperabilita s úpravami v dalších členských státech, bude hodnocení účinnosti regulace prováděno v souladu s hodnocením účinnosti Směrnice jako takové. První fáze hodnocení je dle čl. 18 Směrnice předpokládáno nejdříve v druhé polovině roku 2025. Jako primární oblast unijního přezkumu očekáváme hodnocení efektivitu a dopadů publikace datových sad s vysokou informační hodnotou a efektivitu zavedení Směrnicí předvídaných opatření ze strany členských států. Na národní úrovni bude záležet na poměru publikovaných datových sad uvedených v prováděcím nařízení Komise.

Nad rámec unijního přezkumu je možné hodnotit efektivitu přijatých opatření ad 2.2 a 2.3 v % zastoupených registrů, ze kterých jsou otevřená data publikována. Tato metrika je problematická proto, že v současné době není možné přesně určit počet takových registrů. Na druhou stranu v současné době probíhají úpravy Registru práv a povinností, ze kterého bude možné potřebné údaje vyčíst.

Podpůrnou kvantitativně kvalitativní metrikou bude množství a charakter služeb, které publikovaná otevřená data budou využívat, k čemuž dopomůže i úprava registrovaných údajů v Národním katalogu.

Přezkum účinnosti regulace proběhne 5 let od nabytí účinnosti navrhovaného předpisu.

Hodnocení dopadů úpravy ad 2.4 bude probíhat v souladu se standardním hodnocením dopadů regulace zákona č. 130/2002 Sb.

7. Konzultace a zdroje dat

Zdrojem dat byla především soudní rozhodnutí publikovaná na <http://www.nssoud.cz> a zkušenosti předkladatele jako odvolacího orgánu krajů při poskytování informací ze samostatné působnosti a jako kontrolního a dozorového orgánu nad výkonem samostatné působnosti obcemi i kraji podle zákonů o územních samosprávných celcích. Kromě toho byly zdrojem i konzultace s dotčenými subjekty. Konzultace s veřejností probíhaly prostřednictvím výše zmíněných Open Data Wishlistů, a v průběhu seminářů a besed pořádaných pod záštitou Odboru Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra, který dlouhodobě působí jako

kontaktní bod pro podporu orgánů veřejné správy při poskytování otevřených dat. V oblasti informací o životním prostředí probíhaly dlouhodobé konzultace obecně se týkající otevřených dat se zástupci Ministerstva životního prostředí, Českou informační agenturou životního prostředí a Českým úřadem zeměměřickým a katastrálním. Obeznačenost povinných subjektů je možné předpokládat, vzhledem k tomu, že principy otevřených dat a veřejného datového fondu jsou součástí Informační Koncepce ČR, která prošla schvalováním a mezirezortním připomínkovým řízením. V oblasti výzkumných dat proběhly neformální konzultace o způsobu provedení implementace a jejích rizicích s vybranými zástupci odborné veřejnosti, i dotčených subjektů (např. Technologickou agenturou ČR, Masarykovou univerzitou, Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a Radou pro výzkum, vývoj a inovace).

Dalšími zdroji dat a podkladů byly odborné publikace, zprávy a další dokumenty.

- Final Report, Study to support the review of Directive 2003/98/EC on the re-use of public sector information. *Europa.eu* [online]. 2018, 785 s. Dostupné z: http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=51491 [cit. 2019-06-03]
- Alderete, M. V. (2020). Towards Measuring the Economic Impact of Open Data by Innovating and Doing Business. *International Journal of Innovation and Technology Management (IJITM)*, 17(03), 1-20.
- Eaves, D. Case Study: How Open data saved Canada \$3.2 Billion. *eaves.ca* [online]. Duben 2010. Dostupné z: <http://eaves.ca/2010/04/14/case-study-open-data-and-the-public-purse/>
- Huyer, E., Knippenberg, L. van. The Economic Impact of Open Data: Opportunities for value creation in Europe. *European Data Portal* [online]. 2020, 138 s. Dostupné z: <https://www.europeandataportal.eu/sites/default/files/the-economic-impact-of-open-data.pdf>.
- Koščík, M. et al. *Výzkumná data a výzkumné databáze. Právní rámec zpracování a sdílení vědeckých poznatků*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017, 180 s. ISBN 978-80-7552-952-7.
- Kučera, J., Chlapek D., Klímek J. a Nečaský, M. Methodologies and Best Practices for Open Data Publication. In *Proceedings of Dataso 2015*, pp. 52-64. Dostupné z: <http://ceur-ws.org/Vol-1343/paper5.pdf>
- Najafabadi, M., & Luna-Reyes, L. (2017). Open government data ecosystems: a closed-loop perspective.
- Míšek, J. Data veřejného sektoru. In Polčák, R. et al. *Právo informačních technologií*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. s. 347-390, 44 s. ISBN 978-80-7598-045-8.
- Thorhildur, J., Avital, M., Bjørn-Andersen, N. *Generating value from open government data*. 2013.
- Wilkinson, M. D. et al. *The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship*. *Scientific Data*. 2016, č. 1, s. 1–9.
- MCKINSEY GLOBAL INSTITUTE. *Open data: Unlocking innovation and performance with liquid information*. McKinsey & Company [online]. 2013, 116s. Dostupné

z:

http://www.mckinsey.com/insights/business_technology/open_data_unlocking_innovation_and_performance_with_liquid_information.

- Doporučení Komise (EU) 2018/790 ze dne 25. dubna 2018 o přístupu k vědeckým informacím a jejich uchovávání. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=CELEX:32018H0790&from=CS>
- Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014-2020 [akt. 2016] Dostupné z <https://www.mvcr.cz/soubor/strategicky-ramec-rozvoje-verejne-spravy-v-cr-pro-obdobi-2014-2020.aspx>
- Souhrnná zpráva o digitalizaci veřejné správy v ČR, Nejvyšší kontrolní úřad, 2019. Dostupné z <https://nku.cz/assets/publikace-a-dokumenty/ostatni-publikace/zprava-o-digitalizaci-verejne-spravy.pdf>,
- Gross domestic product, current prices. Eurostat 2020. Dostupné z <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=teina010&plugin=1>
- Turning FAIR into reality: Final Report and Action Plan from the European Commission Expert Group on FAIR Data. ec.europa.eu [online]. 2018, 78 s. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/turning_fair_into_reality_1.pdf
- A European strategy for data. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. ec.europa.eu [online]. 2020, 35 s. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-european-strategy-data-19feb2020_en.pdf
- OECD (2020), Enhanced Access to Publicly Funded Data for Science, Technology and Innovation, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/947717bc-en>.
- Úřad vlády České republiky: Informační systém: Open Access: Dokumenty: Národní strategie otevřeného přístupu ČR k vědeckým informacím na léta 2017-2020 a její akční plán. Úřad vlády České republiky [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=876326>.

8. Kontakty na zpracovatele RIA

Kontaktní osoba: Odbor veřejné správy, dozoru a kontroly a Odbor Hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra